

Roč. XII.

Čís. 1.—2.

Vycházejí šestkrát do roka ve volných lhůtách.  
**Předplácí se** na celý rok 60 h, do něm. zemí 70 h,  
do ostatních zemí 80 h. — **Jednotlivá čísla** stojí  
10 h, do něm. zemí 12 h, do ostatních zemí 15 h.

---

□ **HLASY** □  
**SVATOVÁCLAVSKÉ.**

---

Sbírka časových brožur.

Majitel a vydavatel **Družstvo Vlast** v Praze 570-II.

Redaktor **Vlastimil Hálek**, farář v Liboci u Prahy

\* Administrace **Praha**, čís. 570-II., Žitná ulice

---

**Fráze a okřídlená slova  
falešných proroků.**

Volně dle F. X. Wetzela spracoval

**JAN FÄHNRICH**, farář v Krnsku.

---

V PRAZE, 1912.

Tiskem a nákladem družstva Vlast.

## Ö ultramontanismu. (I.)

Učedník jeden ševcovský měl rozhodnou smůlu po celá léta svého učení. Každého rána přicházel pan mistr k jeho posteli budit jej ze sladkých snů důkladným sice, ale velice nepříjemným zataháním za uši. To bylo druhému učni přece jen líto, že jeho pan kollega má budíčka tak nepříjemného a proto lehl si jedenkrát v posteli na jeho místo. Ale běda, panu mistru napadlo tentokrát vzbuditi týmže způsobem druhého pana učně a také to učinil způsobem obvyklým, aniž v temnu byl zpozoroval, že drží známé již uši učedníka prvního.

Jako tomuto ubohému učedníkovi, tak vede se nezřídka katolíkům. Ať dělají co chtějí, ať se položí na stranu pravou či levou, vždy jistým lioem to nedělají dobře. Jsou-li horliví v konání ddbřých skutků, dělají to prý z politických důvodů. Skrývají-li dobré skutky své před lidmi, vytýká se jim nedostatek humanity. Zastávají-li se zjevně a rozhodně církve, říká se, že jsou zfanatisovaní, nesnášliví, s nimiž nelze vyjíti. Žijí-li v klidu a míru pro rodinu svou a své povolání, tu zas jim schází rozhled světový a vzdělání. Zazpívají-li si národní píseň, tu prý lhou a přetvářejí se, jsou-li nadšeni pro papeže a jeho sídlo v Římě, tu jim lají papeženců, ultramontánů, jichž vlast za horami leží.

Vy katolíci, volal před několika lety jistý poslanec na říšské radě na poctivé Tyroláky, vy katolíci máte svoji vlast za horami, vaše domovina jest církev, vaším císařem jest papež. Máme-li na tuto výčitku odpovědět? Poněvadž slovo to stále a stále čísti můžeme v nepřátelských listech, povíme něco o jeho významu. Dokážeme, že *slovo ultramontán a katolík jest jedno a totéž.*

Ultramontán a katolík jest jedno a totéž. Co znamená slovo ultramontán? Toto slovo pochází z latinského *ultra montes*, a *ultra montes* znamená po česku za horami. Co chceme tedy říci slovy: Ty jsi ultramontán? Nepřátelé tím říkají: Kdo jest ultramontán, ten má vlast za horami, srdce jeho dlí v Římě, Řím a papež jsou mu vším, papeže poslouchá slepě a kdyby papež od něho žádal ten největší nesmysl, věří tomu a slepě vše pro papeže učiní. Ultramontán v řeči lidí rozumných znamená však něco jiného, totiž: Kdo chce slouti katolíkem, ten musí papeže římského uznati za svou nejvyšší hlavu, ve věcech víry a mravů jeho rozhodnutí se podvoliti. Papež ale bydlí za horami, v Itálii, v Římě; onť jest zároveň biskupem římským. Proto musí každý katolík římského biskupa jako papeže ctíti, a ve věcech víry jeho rozsudku se podvoliti. To praví nám vlastní rozum a zjevení.

Každá společnost lidí musí míti svou hlavu. Utvoří-li se někde malý spolek, tu si ihned volí svého předsedu. Vezměte obec, okres, volí si

svou hlavu, svého starostu, vezměte zemi, říši, musí míti svého presidenta, krále nebo císaře.

Než katolická církev jest tou největší říší na světě, největším spolkem, který kdy existoval, čítá přes 260 milionů členů. Tedy i *církev musí míti svou hlavu*, svého presidenta, právě tak jako republika francouzská a švýcarská, nebo císařství rakouské, německé, nebo království italské. Což to nepraví každému již vlastní jeho *rozum*? Není-li tedy nerozumné popírati svrchovanost římského papeže? Církev bez nejvyššího pána podobala by se zemi bez vladaře, armádě bez vojevůdce, loďstvu bez admirála, stádu bez pastýře, lodi bez kormidla, nepořádek a zmatek a konečně rozpadnutí byly by nutným následkem. Chcete vědět, co já o papeži smýšlím? táže se německý filosof *Schelling*, tolik, že bez něho křesťanství již dávno s povrchu zemského by bývalo zmizelo.

*Svrchovanost papeže* jest však nejen v rozumu, ale i *v božském zjevení odůvodněna*. Znáte slova, která Kristus k Petrovi promluvil: »Ty jsi Petr, to jest skála, a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou.« Církev porovnává se tu s budovou, vystavěnou na skále a touto skálou jest Petr. Svatý Petr jest tedy základem církve. Jako dům by nemohl obstáti bez základu, tak církev by neobstála bez Petra; jeho se musí věřící pevně držeti, od něho se nesmí nikdy odtrhnouti, jeho musí poslouchati, neboť on jest

nejvyšší hlava církve. Známa jsou další slova Kristova: »Tobě dám klíče království nebeského; cokoliv svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi, cokoliv rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« Vojevůdce obléhá město. Vyslancové vycházejí z města a odevzdávají mu klíče od bran. Co chtějí tím naznačiti? Vládu nad místem odevzdáváme tobě. Klíče jsou tedy odznakem nejvyšší moci a praví-li Kristus k Petrovi: Tobě dám klíče království, t. j. církve, může to jen znamenati: Ty jsi nejvyšší hlavou v církvi.

Ovšem že řekl Ježíš Kristus i k ostatním apoštolům: Cokoli rozvážete na zemi, rozvázáno bude i na nebi; poněvadž ale Petr jest základem církve, musí apoštolové (a jejich nástupci biskupové) svoji moc v sjednocenosti s Petrem a v poslušnosti vůči němu vykonávati.

Co pán Ježíš přislíbil, to konečně i vyplnil slovy, která po svém z mrtvých vstání k Petru řekl: »Pasiž ovce mé, pasiš beránky mé!« Pásti znamená vésti, vládnouti. Kristus tedy chce, aby Petr beránky i ovce, to jest věřící a biskupy, celé stádo Kristovo vedl, řídil, jemu vládl; aby byl pastýřem nade všemi pastýři, vrchní hlavou celé církve.

Kdo by po řečeném ještě chtěl pochybovati o božském založení primátu? A chtěl-li by někdo pochybovati, tu ho *dějiny* poučí ještě lépe. Petr vykonával po nanebevstoupení Páně skutečně úřad vrchního pastýře. On to byl, jenž řídil volbu

apoštola Matěje, on to byl, který po příchodu Ducha svatého první kázat započal, on to byl, který první zázrak vykonal a prvního pohana do církve přijal. On to byl, který na prvním církevním sněmu v Jerusalemě r. 54 předsedal. A když evangelisté apoštolů v evangeliích neb ve knize skutků apoštolských vypočítávají, tu jmenují Petra vždy na místě prvním, ač ani stářím ani povoláním prvním nebyl, byl tedy prvním svou důstojností, byl, jak již svatý Cyrill, biskup jerusalemský, napsal, hlava a kníže apoštolů, vrchní učitel církve.

A vyskytují-li se lidé, kteří svrchovanost Petrovu jen z toho důvodu popírají, že písmo svaté o jeho cestě do Říma se nezmiňuje, pak důvod ten stojí na vratkých nohách. Kdo s biblí jen poněkud jest obeznámen, ten nemůže v tom něco nápadného nalézt. S nekonečně větším právem můžeme ukázati na mlčení celého světa po 18 století: Tážeme se: Jestliže Petr v Římě nezemřel, kde tedy zemřel? Celý svět mlčí; žádná země, žádný národ, žádné město neosvojují si tu čest a slávu, že by chovalo ve středu svém hrob knížete apoštolů, jen jedinký *Řím* to činí. Myslím, že toto tiché uznávání nároků Říma jest svědectvím tak hlasitým, že nám nahradí i nedostatek důkazů jiných. Než i sám *Jan Calvin*, svědek v této věci ještě nad vši pochybnost povýšený, *Cave*, znamenitý kritik anglický, *Hugo Grotius* a jiní věhlasní protestantští spisovatelé se

nerozpakují uznati pravdu tvrzení církve katolické, že *Petr skutečně v Římě byl a tam také zemřel.*

Tak jest nad slunce jasnějším, že svatý Petr byl nejvyšší hlavou církve, a jako Petr, první biskup římský, zároveň byl papežem, tak jsou od té doby jeho nástupci, biskupové římszí, vždy také papeži, vrchními pastýři všech pravověrných křesťanů, a tuto nejvyšší právomoc po všechna století také vykonávali. Biskupové římszí to byli, kteří svolávali církevní sněmy a jim buď sami neb skrze své legáty předsedali. Žádné usnesení nenabylo platnosti zákona dříve, pokud je papež nepodepsal. Biskupové římszí to byli, kteří při všech rozepřích náboženských poslední rozsudek vynášeli, oni to byli, kteří celé církvi zákony dávali a missionáře posílali do celého světa. *Vždycky a za všech časů platili biskupové římszí za nejvyšší pastýře a učitele církve*; jen oni byli vždy papeži, jichž církev čítá 259 v nepřetržité řadě od Petra až po Pia X. A aby papežové nikdy od pravdy se neuchylovali, poslal Kristus církvi své Ducha svatého, jenž by chránil úřad učitelský v církvi před klamem a poblouzením.

Výslovně přislíbil Ježíš Kristus církvi: »Ejhle, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa. Duch pravdy zůstane s vámi na věky a naučí vás vši pravdě.« A tak to muselo také býti. Založil-li Kristus církev, musil ji opatřiti darem neomylnosti, to jest musil se postarati,

aby úřad učitelský v církvi nikdy od pravdy uchýliti se nemohl. Neb kdyby i papež a s ním úřad učitelský mohl se ve věcech víry a mravů mýliti, kdo by měl potom rozhodovati, povstanou-li sporné ve víře otázky? Církev by musela v krátké době rozpadnouti se na tisíce různých stran, jak to vidíme u oněch vyznáních, která během času od papeže se odtrhla. Sotva 80 let po smrti Lutherově povstalo 270 různých stran mezi protestanty a rozmnožily se dnes v tak úžasném množství, že arcijáhen *Klaus Harms* nucen byl napsati: Veškerá učení, jež dnes protestantům jsou společná, mohl bych napsati na nehet prstu. Nerozborně naproti tomu stojí skála katolické církve. Po 1900 let útočí pekelné moci proti ní, ale nepřemohly jí podnes. Proto volal Napoleon na ostrově svaté Heleny ve vyhnanství: Trůny se kácí, země hynou, národové zacházejí, ale církev věčně bude státi.

Jest tedy jisto a *potvrzeno zdravým rozumem i zjevením, že biskup římský jest neomylným učitelem křesťanů*, otcem všech věřících, viditelnou hlavou celé církve. Co z toho následuje? Z toha následuje, *že kdo chce býti katolíkem, ten musí biskupa římského uznati za nejvyšší hlavu církve a jeho rozhodnutí ve věcech víry a mravů se podvoliti, jinými slovy, musí býti ultramontanem*. Tedy býti katolíkem a ultramontanem jest jedno a totéž.

*V katolické církvi není žádného sektářství. Buď — anebo! Buďto za pravdu máš, čemu kato-*



lická církev učí a uposlechneš její rozkazů, pak jsi katolík, ultramontán; anebo nevěříš všemu, co církev k věření předkládá, vyjmeš třeba jen jednu pravdu z jejího učení, na příklad o Nejsvětější Trojici, o přítomnosti Krista v nejsvětější svátosti, nebo ti ničeho nezáleží na papeži a jeho rozkazech, pak nejsi více katolíkem, přestáváš býti údem katolické církve. Kdo vás slyší, řekl Kristus, mne slyší, kdo vámi pohrdá, t. j. kdo papežem, biskupy, kněžími pohrdá, je tupí, je podezřívá, ten mnou pohrdá, ten tedy pohrdá Ježíšem Kristem, synem Božím, který církev založil a papeže za svého nástupce na zemi ustanovil. Cti tedy v dobrém knězi, biskupu a papeži svého Krista, a pak se staneš jednou účastným slávy církve vítězné.

### O ultramontanismu. (II.)

Když *svatý František z Assissi* cítil svůj brzký konec, prosil mnichy svého kláštera, by ho na nosítkách dopravili do údolí k malému kostelíku »Portiunkula« zvanému, nad kterým dnes se vypíná mohutná kaple Santa Maria degli Angeli. Cestou kynul nosičům, aby na chvíli zastavili a tu svatý František z tohoto místa naposled žehnal s rozpiatýma rukama svému rodnému městu.

Jest to možno? Což *může cítiti mnich také lásku k vlasti své?* Nevyčítá se neustále nám katolíkům, že nejsme upřímnými vlastenci, patrioty?

Že nám nepřátelé tím křivdí, ukážeme v následujících řádkách. Co učí církev o poměru našem k císaři, k vládě, k vlasti? »*Dávejte Bohu, což Božího jest, a císaři, co císařovo.*« V těchto slovech obsaženo jest základní pravidlo našeho chování se oproti úřadům duchovním a světským. Církev praví, že »každá moc od Boha pochází« a že proto poddaný má jí prokazovati úctu, lásku a poslušnost potud, pokud nežádá na něm něco hříšného. »Ona činí tedy z poslušnosti vůči řádným představeným povinnost náboženskou a buduje knížatům a představeným trůn ve svědomí poddanných, trůn pevnější ocele, tvrdší diamantů.« (Bossuet.)

Víte-li, drazí, *co jest to býti pravým vlastencem?* Vlastencem býti znamená milovati tak, nenáviděti tak, cítiti tak, jak miluje, nenávidí, cítí naše vlast. Vlast objímá všechny spoluobčany jedním a stejným poutem lásky; ona nenávidí každý svár, nespravedlnost, vzpouru, ona ví a cítí, že právě její blaho může vzkvétati toliko na půdě upřímně náboženské. Pravý vlastenec cítí rovněž tak, miluje a nenávidí totéž. A právě tak musí i jednat, jinak jedná i proti vlastnímu svědomí. Dělejte nejlepší zákony, vyhrožujte nejprísnějšími tresty, slibujte nejlákavější odměny, myslíte, že to vše něco prospěje, nebudou-li se poddaní řídit více hlasem svého svědomí? Nebojí-li se poddaný, či lépe řečeno občan více Boha, nevěří-li ve vševidoucí oko věčného soudce, pak

jest přetrženo pouto, které jej poutalo k světské vrchnosti, pak zmizí úcta, láska i poslušnost. Chcete-li míti ve Francii revoluci, volal *Mirabeau*, musíte nejprve ji odkatoličiti.

A *Voltaire*, tento patriarcha nevěry, zvolal: filosofujte, jak chcete a mudrujte, která jest nejlepší forma vládní; chcete-li jen ve vsi vládnouti, musí tam nezbytně býti náboženství. Nemají-li občané žádného náboženství více, uposlechnou jen potud, pokud se budou trestu báti.

Proto byli již *proroci dobří vlastenci*. *Jeremiáš* lká nad zříceným Jerusalemem. Ve svých úchvatných lamentacích líčí způsobem nedostižným svoji lásku k vlasti pokořené. *Daniel* ve vyhnanství v slzách vzpomíná vlasti své. Z mohutného paláce babylonského hledí ne na obrovské město se sto pevnými branami, se dvěma miliony obyvatelů, s velkolepým chrámem modly Běl, s rozkošnými zahradami krále Nabuchodonosora, ne, oko jeho hledí neodvratně směrem k Jerusalemu, směrem k vlasti drahé. Dobrými vlastenci byli *apoštolové*, nikdy nevzbouřili se proti zákonům ve vlasti panujícím. Dobrými vlastenci byli *první křesťané*, tak že Tertullian ve své obraně mohl napsati: »Denně přinášeli křesťané oběti a vysílali modlitby k Bohu za tytéž císaře, kteří je denně na krev pronásledovali; denně přinášeli nekrvavou oběť za ten stát, který denně krev bratrů jejich obětoval.« Dobrým vlastencem byl — dovoluňte mi zde ten výraz — *Ježíš Kristus*, který vřelé

slzy proléval nad budoucí zkázou zaslepeného a nevděčného Jerusalema a umíraje zabýval se více osudy svého národa než svým vlastním utrpením. Dobrymi vlastenci byli a jsou dodnes kněží katolické církve, všude tedy i u nás. Vždy živý zájem bralo kněžstvo na osudech vlasti své. Katolický kněz český vždy rád a ochotně přispíval na účely národní, kněz katolický stál vždy při lidu svém. Když v dobách úpadků země české němectví všudy se rozšiřovalo, když úředník státní, neb lecjaký pan Franc ze zámku za český jazyk se styděl, byly to katolické fary, kde čeština stále se udržovala a pěstovala. Katoličtí kněží stáli v prvních řadách mezi buditeli národními. Mám snad znovu sáhnouti ke knize světových dějin, abych slova svá příklady dokázal? Ano, *dobry katolik jest také dobrým vlastencem*; on jest ve svědomí zavázán, vlast svou milovati a jí sloužiti.

Mám vzpomenouti na muže jako Türenne, Eugen Savojský, Sobiesky, Ondřej Hofer, Tancrad, La Moricière, Bayard, který líbaje čepel svého kordu, na bojišti chtěl vykrvácti. Mám tu vzpomenouti muže, jako byl Tilly, svého času evropský Josua zvaný, hrdina, který denně svůj breviř se modlíval a s růžencem za pasem do boje se ubíral. Mám vzpomenouti na hrdinu Radeckého, který nejen hrdinstvím, ale i láskou k vlasti a své církvi byl okrasou Rakouska v minulém století. Mám vzpomenouti na kněze a milosrdné sestry, kteří hledí na bojištích zahojiti rány těla i duše, jež furie

válečná ubohým obětem zasadila. Není-li to vše nejčistší láska k vlasti v dobách, kdy nejvíce jí jest třeba ?

*Býti katolíkem a vlastencem jest tudíž jedno a totéž.* Jedno a totéž jest také, jak jsme v minulém rozjímání viděli, *býti katolíkem* a tak zvaným *ultramontánem*. *Musí* tedy *každý ultramontán býti dobrým vlastencem* a drzá lež jest to, vyvrácená jak zjevením Božím, tak i dějinami, když nám katolíkům vyčítá se nedostatek vlastenectví, když nám lají černých internationalů a podobných poklon, když v každé tonině provolává se do světa: Ultramontáni mají svou vlast za horami, své srdce v Římě. Ano, my katolíci máme své srdce v Římě, ctíme a milujeme svatého Otce, poněvadž jest hlavou církve, otcem celého křesťanství; jsme vždy ochotni jeho rozkazů ve věcech víry a křesťanských mravů uposlechnouti. Avšak my milujeme vřele i vlast svou, milujeme onu zemi, kde stála kolébka naše, milou onu zemi, kde prožili jsme nejkrásnější dobu svého mládí, kde každá chatrč, každý kámen sladké vzpomínky v nás budí, kde činy velkých předků srdce udatenstvím a nadšením plní a tisícileté dějiny svým kouzlem nás poutají. Pěstujme proto tuto dvojí lásku v sobě. Věrnost k církvi, věrnost k vlasti: to jest pravý křesťan, to jest pravý katolík (čili ultramontán). Když ctihodný *jenerál de Mouchy* veden byl na popravu, poněvadž za času francouzské revoluce ve svém domě popřál

útulku štvaným kněžím, zavzněl hlas ze zástupu: S kuráží, Mouchy, s kuráží! Hrdina odpověděl: »Když mi bylo 60 let, první vstoupil jsem na rozstřílené hradby pro svého krále, dnes jsou mi 84 leta a tu bych se měl báti vstoupiti na popra-višť za svého Boha? Ne, Mouchy se nebojí, on kuráže neztratil!

Milujte i vy svou vlast, ale zachovejte lásku i k Bohu a církvi své.

### O svobodě. (I.)

Ve východním Prusku jest káznice »Meve« zvaná. R. 1865 byl tam uvězněn zločinec, jménem *Repping*. Vězňové každé neděle přítomni byli kázání. Jednou mluvil kněz v promluvě své o pravé svobodě člověka, která ve víře v Krista, ve vykoupení od hříchů a v konání dobrých skutků spočívá a opakoval častěji slova: Jenom když Kristus vás osvobodí, budete vskutku svo-bodni. Repping s ostatními vězni opustil kapli. Cestou pošeptal svému kamarádovi rouhavá slova: Však já tomu černému dokážu, že i bez Krista stanu se svobodným. V téže noci provedl také dávno připravovaný útěk. Přepilovav mříže, spustil se se 4. poschodí po provaze, který byl sobě upletl z prostěradla postele, pomalu dolů.

Sotva ale započal nebezpečnou tuto cestu, provaz se přetrhl. Repping sletěl se závratné výše a zlomil si vaz. Nyní tedy byl svoboden, podal

důkaz, že i bez Krista se může člověk osvobodit, t. j. vaz zlámati. Kolik milionů takových bláznů jest ve světě? Chtí býti svobodni, volni, ale bez Krista. *Co jest svoboda?* Je-li vůbec naprostá svoboda? Na to zde odpovíme.

Byli lidé a ještě dnes jich jest dosti, kteří popírají svobodu lidské vůle vůbec. Mezi ně patří německý reformátor Dr. Martin Luther, který dle svého způsobu se vyslovil: »Vůle člověka jest kůň, na němž ďábel nejraději se projíždí.« Jest to pravda? Člověk že jest otrokem nějaké vnitřní nebo vnější nutnosti? Nikoliv, *člověk jest tvor svobodný, to dokazuje naše vlastní vnitřní vědomí, to poturzuje veškeré lidstvo, to učí konečně i božské zjevení.*

Kdyby člověk nebyl svobodným, pak by pozorovati musil sám na sobě, že vždy a ve všem nutně jen pro jednu a tutéž věc se musí rozhodovati, že nemůže chtíti něco jiného, že nemůže pro opak se rozhodnouti. Ale to přece každý z nás ví, že můžeme něco buď dělati, nebo toho zanechat, že jsme tedy svobodni. Jak často se stává, že se pro nějakou věc rozhodneme, nebo něco vykonáme, ač jsme mohli zcela dobře něco jiného, snad i opak toho vykonati. Jak často po vykonaném skutku se těšíme, že jsme tak a ne jinak jednali a obráceně, jak často již se přihodilo, že jsme si činili trpké výčitky, protože jsme jinak nejednali, že jsme lépe nevolili. Svědomí nám vyčítá: Kéž bych tam

býval raději nechodil! Jak neopatrně, zpozdile jsem jednal! Kdo z nás takto sám již často nemluvil, anebo neslyšel podobných řečí z úst bližního? Taková řeč by však smyslu neměla, kdybychom nebyli svobodni.

Tedy *člověk jest svobodný*. Ano, uprostřed nějaké práce, uprostřed nějakého činu náhle jsme ustali, aniž to dokončili. Často uprostřed pokušení, kdy svůdce již již převahy nad námi nabýval, pomocí milosti Boží náhle jsme se vzchopili, pro lepší rozhodli a slovy: *Apate Satanas!* svůdce od sebe zapudili. Co se tím vším dokazuje? Tím se dokazuje jistě a určitě, že jsme svobodni, že dle libosti můžeme konati dobré i zlé a bloudové že jsou, kdož svobodu vůle lidské popírají.

Celé *pokolení lidské podává dále důkaz o svobodě vůle*. Máme zákony, veliké množství zákonů. Účelem zákonů jest zaváděti a udržovati všude pořádek. Než táži se: k čemu *zákony*, k čemu *zakazy*, k čemu *přikázání* atd., když člověk není svoboden? nemůže-li jednati tak nebo jinak, nemůže-li přikázání plniti, nebo zakázaného se varovati? Každý zákon předpokládá tudíž svobodu vůle, a poněvadž všude a za všech časů zákony byly, tudíž tím dokazuje pokolení lidské, že přesvědčeno jest o svobodě člověka.

Zákony však nejen že se zavádějí, ale všichni ti, kdož je přestupují, bývají trestáni. Všude máme *soudy*, pozůstávají z mužů spravedlivých a čest-



ných, kteří obezřetně a nestranně o vině či nevině rozhodují, soudí nebo aspoň tak souditi mají.

Ale řekněte mi, jak by se mohlo mluvit o nějaké vině, nejednal-li by člověk ze svobodné vůle, nýbrž ze zevnějšího přinucení nebo nějaké vnitřní nutnosti? Jak můžeme trestati, když provinilec nebyl svobodným a tak jednati musil, jak právě jednal? Popřete svobodu vůle, chcete-li, ale pak jděte ještě dnes a rozbořte žaláře, káznice, polepšovny; zrušte soudy, spalte všechny zákonníky — to vše jest nesmysl, pošetilost, ano do nebe volající nespravedlivost. Člověk přece není svobodným. Kradl li, pak musil krásti; ošidil-li, pak musil šiditi; byl-li nemravným, pak nemohl jinak jednati; zavraždil-li někoho, pak musil vražditi. Vše jest potom buď vnější neb vnitřní nutnost, člověk není svobodným.

Vidíte, kam bychom dospěli, popírajíce svobodu lidské vůle; z lidstva bychom udělali tyrana, který nevinné trestá a do vězení vrhá, zabíjí. Kdo tedy má pravdu? Celé pokolení lidské, které vždy a všude zločince a rušitele zákonů neúprosně trestá a tím předpokládá svobodu vůle, či oni, kteří svobodu vůle popírajíce, celému lidstvu hrozou výtku nespravedlnosti činí?

Kdo této svobody neuznává, ten bije celou společnost lidskou ve tvář.

Co praví k tomu *zjevení Boží*? Již prvnímu člověku bylo zakázáno jísti se stromu poznání,

nechtěl-li zemřít. Bylo mu tudíž na vůli ponecháno, se stromu toho jísti, proti zákonu jednati. neb stromu zapovězenému se vyhýbati; byl tedy svobodným. I po pádu svoboda mu zůstala. Bůh mluví ke Kainovi: »Zdali nebudeš odměněn, konáš-li dobré, konáš-li však zlé, zdaž není ihned trest v zápětí? Pročež potlač hřích v srdci svém a vládni nad ním!« Kain jest svoboden, může se rozhodnouti pro dobré a býti za to odměněn, nebo rozhodnouti se pro zlé a býti za to potrestán. Kain volí zlé a trest stihá ho v zápětí.

Právě tak jasná jsou slova, jež Bůh ústy Mojžíše mluvil k národu israelskému: »Pomni, že jsem ti dnes předložil život a štěstí, a naopak smrt a neštěstí, abys miloval Pána Boha svého, kráčel po jeho cestách a zachovával jeho přikázání. Odvrátí-li se srdce tvé a nebudeš-li více slyšeti, tož pravím tobě dnes předem, že vstříc jdeš svojí záhubě. Nebesa i zemi za svědky volám, že jsem ti předložil život i smrt, požehnání i kletbu. Vyvol tedy život sobě i potomkům svým.« Což nepředpokládají slova tato jasně a určité svobodu lidské vůle?

V novém zákoně krásné *podobenství o talentech* rovněž potvrzuje naše učení: Pán odcházející do ciziny svěruje jmění služebníkům svým, aby jim těžili. Jednomu dává 5 hřiven, druhému dvě hřivny, poslednímu hřivnu jednu. Když po drahném čase se vrátil, zavolal služebníky své a

žádal, aby vydali počet z vladaření svého. První předstupuje se slovy: Pane, pět hřiven jsi mi svěřil, hle, pět jiných jsem vydělal. I chválí jej pán: Tys služebník dobrý a věrný, poněvadž nad málem jsi byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím. Podobně chválí služebníka druhého, jenž rovněž dvou jiných hřiven vydělal. Předstupuje služebník poslední a praví: »Pane, jednu hřivnu jsi mi svěřil, ale já ji zakopal a zde ji vracím.« I rozhněval se pán pro lenost jeho a dal jej uvrhnouti do zevnitřní temnosti.

Nejednali tedy všichni služebníci zcela svobodně? Dva první k svému prospěchu, poslední k své škodě?

Člověk tedy stvořen jest svoboden, svoboda mu odňata nebyla ani po pádu v ráji, na této svobodě spočívá veškerá mravnost, odměna či trest již zde na světě a jednou po smrti. Člověk jest svobodným. Proto blahoslavený ten, jenž zákon přestoupiti mohl a nepřestoupil, který konati mohl zlé a nekonal.

## O svobodě. (II.)

V předešlé úvaze jsme se přesvědčili, že člověk stvořen byl se svobodnou vůlí a tato svoboda že mu zůstala i po pádu. To nahlíží vlastní naše vědomí, to potvrzuje celá společnost lidská, která zákony dává a žádá, aby lidé je zachovávali, jinak jsou trestáni, to učí i božské

zjevení. Nyní si promluvíme o tom, *v čem vlastně pravá svoboda spočívá* a z toho vysvitne již samo sebou, co svoboda vlastně jest.

Do omrzení slyšíme dnes, zvláště od roku 1848 slova: *Člověk jest úplně svobodným*. Jest to pravda? Pozorujte dítko v kolébce, je-li pak svobodno? Ach Bože, to vědí matky nejlépe. Bez opatrování, bez potravy, bez cizí pomoci by dítě již v kolébce bídně zahynulo. Dítě vyrostlo; zda nyní jest svobodno? Nepošlete-li je do školy, neposloucháte-li tam svého učitele, krátce: bez vyučování a výchovy vyrostete vám dítě jako divoch. Z chlapce stává se mladík, jest tento svobodný? neomezený? Jako mladý muž jest členem společnosti lidské. Je-li úplně svobodným, pak sobě může vzíti dnes tuto dívku za ženu, zítra zase jinou; pak může sobě vzíti cizí majetek, nebo zákonného vladaře může svrhnouti s trůnu a sám se tam posaditi, pak může bez trestně svému bližnímu dýku do srdce vraziti. Vidíte, člověk není svobodným tak, aby mohl dělati, co by mu libo bylo, to by byla anarchie v také kráse, jak dnes ve světě jen od šílenců se káže.

Neméně nesprávnými jsou pojmy o různých odrudách svobody, jak dnes v přemnohých časopisech jsou hlásány. Myslím tím ony svobody, jež zasahují do oboru náboženského a mravního. Mezi nimi na prvním místě stojí *volnost v myšlení*. Mysleti si prý může člověk co

chce. Jest to pravda? Je a není. Jestliže snad se tím míní, že myšlenky, jsouce něčím vnitřním, nemohou býti od lidí posuzovány, anebo že v lhostejných věcech každý může míti náhled svůj vlastní, pak jest pojem ten úplně správný. Avšak naši apoštolové volné myšlenky vyrozumívají tím něco více; oni tvrdí, že volnost myšlení je něco zcela nezávislého, něco, co nad sebou nemá žádného zákona vyššího. Chci to poněkud blíže vysvětliti. Otec dává synu dobré ponaučení. Než synáček jest volný myslitel a může si proto mysliti: Můj otec jest starý žvanil, nebo, ať si říká otec co chce, já toho nedbám. Vrchnost dává zákony; já jsem volný myslitel, a proto považuji to za zbytečné týrání lidí. Soud odsuzuje zloděje a vrahy, já jako volný myslitel považuji to za nespravedlnost. Soud ujímá se napadených; já jsem volný myslitel, proto mohu o něm tvrditi, že jest buřičem. Bůh nám zjevil, že jsou tři božské osoby, že jsme povinni církve jeho uposlechnouti, že jest sedm svátostí, že mnohoženství jest neřestí. Avšak volný myslitel odvolává se na svobodu může říci: Není žádného Boha, církvev jest synagogou Satanáše; svátosti jsou jen vnadidlem na hloupé lidi; Mormoni mají pravdu, poněvadž 10 až 12 žen najednou si berou. Zkrátka, při naprosté svobodě v myšlení mohli bychom dobré považovati za zlé, chlípnost za ctnost, jmění za loupež, zbožnost za pověru. Ale kam bychom

takto přišli? K nejhroznější zločinnosti, vletěli bychom do propasti neřesti a špatnosti. Jest tedy volnost v myšlení, jak nevěrci si ji představují, či jsou zákony i pro myšlenky naše? Kamkoli-  
věk ve světě pohledneme, najdeme určité zákony. Dle zákonů pohybují se tělesa nebeská, dle zákonů uspořádán jest celý vesmír. Musí tudíž i *rozum míti své zákony a tím zákonem jest pravda*. Jest volnost v myšlení, ale ta jest závislá od pravdy. *Pravda jest zákonem volného myšlení*. Proto čteme na universitě Upsalské krásný nápis: »Volně mysliti jest hezké, správně mysliti jest lepší.«

*Jak to stojí se svobodou slova?* Zde musíme činiti rozdíl. Něco jiného jest na jevo dávatí své vnitřní přesvědčení, které považují za pravé, něco jiného nevázaně projevovati slovy i to, co jest špatné, nešlechtné. Je-li člověk v slově svým úplně volným, pak smí lháti, pomlouvati, Boha, vše svaté haněti. Či že se to neděje? Kam směřuje dnešní tisk pod heslem tiskové svobody? Nehledě k ohromnému počtu novin, které ve světě první slovo vedou a staly se tak směrodatnými, ač psány jsou lidmi nevěreckými, svět zasypán jest dnes pravými spoustami špatných knih a knížek. Není neřesti a špatnosti na světě, jež by v této bordelové literatuře nebyla omlouvána, hájena a dokonce i vychvalována. Mnohý spisovatel veřejně učí nevěře, jiný oslavuje vraždu; tento hájí prosto-

pášný a nečistý život, jiný zastává se a propaguje cizoložství. A pomyslíme-li, že takováto literatura bahenní a kloaková dnes nejvíce od nevzdělaných, polovzdělaných lidí se kupuje, pak se nedivme, že jsme to dopracovali tam, že lid tleská pochvalu soudci, který osvobozuje manžela, jenž z pohlavní perversity rozpáral svoji manželku, jak nedávno noviny o tom z Itálie psaly. A poněvadž všichni ptáci na stejné vnařidlo se nechytí, tu hledí se každé chuti obecnstva ochotně vyhověti. Někdo má zalíbení v knize, jež psána jest ve způsobě dopisů neb rozprav, jiný čte raději feuilletony, jiný opět básně neb filosofická pojednání. Ten zas přednost dává románům, cestopisům neb pikantním povídkám. Ve všech těchto formách nabízí se obecnstvu jed nevěry a nemravnosti, a obecnstvo plnými doušky do sebe jej leje. Ukaž mi dnes svoji knihovnu neb řekni mi, jaké knihy nejraději čteš a já ti povím, jaký jsi.

Dnes jsou zavedeny kontroly na chléb, maso a jiné potraviny; v lékárnách jest zapovězeno prodávati jed. Důkladná kontrola výrobků tiskových by byla jistě také zcela na místě. Než co se děje. Zapoví-li církve špatné a nemravné knihy čísti, varuje-li před nevěreckými novinami, jaké rczčilení, jaké rozhorlení ve světě! Ani dosti slov se nenalézá, jak by se vynadalo indexu, syllabu, kněžstvu, které by jen chtělo panovati, každou jiskřičku osvěty udusiti, jen aby lid na

dále byl ohlupován, potlačován. Strážcové mravnosti a pořádku se sesměšňují a traviči nesmrtelných duší do nebe se vynášejí. Buďte proto opatrní a nekupujte za drahé peníze vlastní zkázu. Vyhoďte z rodin svých všechny časopisy nevěrecké a knihy nemravné! I svoboda slova a tisku má své zákony; zákony pravdy a mravnosti.

Dále jest *svoboda náboženského vyznání a svoboda kultu*. Co tím vyrozumíváme? Je-li v zemi vedle náboženství katolického ještě vyznání jiné, má i toto požívatí stejných práv. S tím však mnozí nejsou spokojeni a svobodou náboženskou vyrozumívají naprosté právo, věřiti, co se jim líbí. Každý nechť se spasí prý podle své fačony; nechť jest dle libosti dnes katolíkem, zítra mohamedánem neb mormonem, pohanem neb atheistou; dnes může se klaněti Bohu trojjednému, zítra běžeti do mešity a za týden uctívati s černochoy hady. Než tohle není svoboda náboženství, to jest naprostá anarchie. Církev víru nikomu nevnucuje. Židé klidně vedle nás žijí, i když nechtí se státi katolíky. Jestliže však ti, kteří jedenkrát křtem svatým údy církve se stali, k ní zády se obracejí, ji tupí, pak má církev právo, proti nim jako dětem svým i trestně zakročiti. Podle toho církev vždy jednala. O tom nechci ani mluvit, že ti nejradikálnější zastanci náboženské svobody obyčejně jsou nejurputnější nepřáteli katolické církve. Volají z plných plic: Svobodu pro všechny! a pronásledují v témž



výdechu katolickou církev a její kněžstvo až na krev.

Veškeré tyto druhy svobody, jež ve hlučných frázích se velebí, svoboda v myšlení, v slově, v tisku, v náboženství a kultu jsou škraboškami, za kterými se skrývá lež a neřest.

*Kdo jest tedy vskutku svoboden?* To jest jediné ten, *kdo věrně slouží Bohu*. Kdo věrně slouží Bohu, neochvějně pravdy se drží, vůli Boží plní, ten jest svoboden; vše ostatní jest otroctvím satana a otroctvím hříchu.

Tuto pravou a jedinou svobodu přinesl nám Kristus a dnes ji dosud nalezneme v jeho církvi. Nespustíme se proto nikdy této pravdy Kristovy, neb jen o této pravdě platí slova: »Pravda učiní vás svobodnými. *Kdo svoji svobodu v tom vyhledává, že může páchat i zlé, ten zaměňuje slabost za sílu.* Možnost hřešiti není snad předností, nýbrž slabostí, která bohužel na světě všudy na svobodu se lepí. Bůh nemůže zlé ani chtíti ani konati, nemůže sebe, ani jiné klamati a přece jest bytostí naprosto svobodnou. Čím více k Bohu se blížíme, tím svobodnějšimi se stáváme.

Ovšem, pokud žijeme, vedeme neustále boj o tuto pravou svobodu. A proto se vší rozhodností opřete se všem těm, kteří zavrhujíce vědomě pravdu, hlásají zvrácenou ve světě svobodu. Pojdte za Kristem, jenž k pravé svobodě vás vede.

## O rovnosti.

*Za doby revoluce francouzské* udál se jedenkrát v ulicích pařížských komický výstup: Hrbatý vyběhl na ulici a volal: »Rovnost, bratrství.« Tu přistoupil k němu jeden občan a zaklepav mu na hrb řekl: Bratrství, to ano, s tím úplně souhlasím, ale rovnost? S tebou se snad dělití o hrb? Ne, můj milý, s tím nesouhlasím!

A vskutku, ničeho neznám na světě, co by bylo s to veškerým pořádkem společenským v základech otřásti hrozněji, nežli *nauka, že všichni lidé jsou si rovni*; proto prý musí každý rozdíl stavu přestati a jmění mezi všechny lidi stejným dílem se rozdělití. Apoštolové této nauky putují z jedné země do druhé, od města k městu, pletou lidem rozum a hledají přívržence. A činí to s dobrým výsledkem. Zvláště ve městech nalézají úrodnou půdu. Tisíce přívrženců s nadšením je vítá, slovům jejich s utajeným dechem naslouchá, při tom pěstě v šíleném vzteku zatíná a v zaslepení svém nepozoruje, že nauky takové jsou naprosto nemožné. Či bude to někdy možno, nerovnost mezi lidem odstraniti? Či můžeme toho docílití, by všichni lidé byli stejně silní, stejně pracovití, stejně skromní a šetrní, stejně obratní? Toho dosíci nemůžeme a proto nemůžeme také zrušiti rozdíl stavů. Proč? Proto, že jeden druhého potřebuje, že jeden na služby a pomoc druhého jest odkázán, že jeden bez druhého obějíti se nemůže. Jak bídně byl by na tom nemocný,

kdyby lékař se svojí vědou, bližní se svojí láskou mu nechtěli pomoci. Jak nešťastným byl by slabý, kdyby silnější jej podporovali nikdy nechtěl. Jaký zmatek, jaká nejistota života, jmění, cti zavládla by v společnosti lidské, kdyby nebylo žádných úřadů, zákonů, které vášním srdce hranice vykazují a tak nepořádku života zabraňují.

A myslíte snad vskutku, že by *srdce naše* bylo spokojené, kdyby jeden měl právě tolik, co druhý? Ach, srdce lidské jest bezedná propast, která nikdy nemá dosti, která ničím se nevyplní, i kdybys veškeré života statky do ní uvrhl. Proto spokoj se tím, co máš, a nemluv jako kterési velemoudré krejčisko: Že jeden jest bohat a druhý chud, proti tomu nemám ničeho; ale že já jsem stále ten druhý, to se mi nelíbí. — Dejme tomu, že by veškeré jmění na světě rozdělilo se mezi všechny lidi stejným dílem. Co by se muselo státi, kdyby někdo svůj díl promrhal? Zdaliž by takový nenavrhl nové dělení a to dělení stále by opakoval, kdykoliv peníze by mu došly? Takovým způsobem zavedl by se ten nejhroznější nepořádek a zmatek do společnosti lidské, takovým způsobem by se lidstvo přivedlo na pokraj záhuby. Pokud tedy jsme a zůstaneme nedokonalými, hříchu a klamu podrobenými tvory, potud nebude o úplné rovnosti lidí ani řeči.

*Tak zavedl to Bůh, On zařídil rozdíl ve stavech; jednomu dal mnoho, druhému méně; jednoho učinil pánem, druhého sluhou; jednomu*

svěřil 5 hřiven, druhému dvě, třetímu jednu. Kdo z nás smí na odpor se stavěti tomuto božskému pořádku na světě? To by bylo zasahování do práv Boha, který jediný je pánem.

Než byť sebe větší byla nerovnost lidí v postavení, jmění, nadání a vlohách, přece *jako lidé a křesťané jsme si všichni úplně rovni*. Všichni, malí i velcí, vznešení i prostí máme totéž lidské tělo, a tutéž nesmrtelnou duši; dle obrazu Božího jsme stvořeni, t. j. rozumem a svobodnou vůlí obdařeni; jsme dle těla všichni po smrti odsouzeni k hnilobě a rozpadnutí v prach a popel. Vykopá-li hrobník po letech starý hrob a najde v něm pár hnátů, zeptej se ho, zdali pozná, jakou obuv nosívaly, zda z leštěné kůže či dřeváky, zda oděno bylo tělo ono kdysi v hedbáv či hrubé plátno.

Ještě vznešenější jest *rovnost naše jako křesťanů*. Vykoupeni byvše Ježíšem Kristem, stali jsme se na křtu svatém dítkami Božími a dědici království nebeského. Všichni máme stejné právo, nikdo není nad druhého povýšen. Vezměme toho nejchudšího, nejopovrženějšího člověka na světě! Ten chudák má právě tak jako boháč právo domáhati se statků nejvznešenějších; má právo ve svých myšlenkách a prosbách předstupovati před trůn Nejvyššího a je přesvědčen, že Bůh stejnou láskou a milostí na něho shlíží jako na prosebníka v hedvábí a v šatě purpurovém, má právo právě jako milionář na rozhřešení ve svátosti po-

kání; má právo kleknouti si vedle něho u stolu Páně. Má právo vše, co jest krásného a milostiplného v církvi i pro sebe žádati a říci: I pro mne stal se syn Boží člověkem, pro mne kázal, trpěl a smrt na kříži podstoupil, pro mne založil církev, ustanovil sedm svátostí, seslal Ducha svatého jako učitele, utěšitele, posvětitel duše mé. A udeří-li pro něho hodina poslední, leží-li na lůžku smrtelném. má právo sobě kněze zavolati. A kdyby příbytek jeho byl ve vlhkém sklepení, v bídné světničce podkrovní a kdyby ležel postižen tou nejhorší, nejhnusnější nemocí — kněz, sluha Boží, ho neopustí; přinese mu tělo Páně jako posilu na cestu do věčnosti a maže jej olejem k poslednímu zápasu. I odešel-li po šťastné smrti do oné země, z které není návratu, pak má právo zaklepati na bránu nebes, aby se mu otevřela. A kdo ví, zdaž věčné brány neotevrou se před ním rychleji a ochotněji, než před pyšným boháčem, jenž chudákovi sotva drobtů se svého stolu popřával.

Písmo svaté aspoň ujišťuje nás, že snáze lano velbloudí projde uchem jehly, než boháč vejde do království nebeského, t. j. snáze chudák duši svou zachrání, nežli boháč.

K tomu druží se i ta okolnost, že křesťanství, najmě *katolická církev ke všem stavům chová se se stejnou spravedlivostí*. Stav kněžský jest přístupný každému, ať synu z bohatých, nebo chudých rodičů. I důstojnost biskupská není pri-

vilegiem žádného stavu, většina biskupů nynějších pochází z rodin chudobných. I nejvyšší důstojnost v církvi, důstojnost papeže byla vždy přístupnou všem stavům bez rozdílu. Tak na příklad nynější papež je synem chudého podúředníka městského. Řehož VII., jenž hýbal celým světem, byl synem chudého tesaře. Hadrian synem ševce. Sixtus V. jako chlapec žebřal. Dva řeholníci se ho ujali a vzali do kláštera. Tam stal se řeholníkem, knězem, až povolán byl na stolec biskupský a konečně papežský. Tedy dokazuje katolická církev neustále, že chudáka váží si právě tak jako bohatého.

Konečně dlužno podotknouti, že *křesťanství posvětilo rozdíl stavů a majetku* a učinilo z něho pramen nevysýchajících zásluh. Jako rozdíl mezi lidmi jest následkem hřichu, tak má dnes týž rozdíl býti příčinou spásy. Jeden má své jmění, druhý svoji chudobu, jiný své skrovné postavení, jiný své utrpení a zase jiný své radosti použití k vlastnímu posvěcení.

Proto nikdy nedejte se klamati slovy, že všichni lidé musí býti navzájem rovni. To jest vůbec nemožno. Stále budou lidé bohatí a chudí, zdraví a nemocní, silní a slabí, pilní a leniví, nadaní a bez schopností, představení a podřízení. To vše jsou vlastně jen věci podřízené. Mnohem důležitější jest *důstojnost nadpřirozená*, která nám všem jest společna. Všichni jsme si rovni jako lidé a křesťané; to jest nejvyšší šlechtictví, nej-

vznešenější důstojnost, která patří jak žebrákovi tak i knížeti. Hleď tedy, abys ve svém povolání, ať jest jakékoliv, byl vždy pravým člověkem a pravým křesťanem a místo své čestně vyplňoval.

### O bratrství a humanitě.

Od dob francouzské revoluce jako v triumfu letěla světem dvě krásná slova: *bratrství* totiž a *humanita*. Bohužel ale letěla jen ústy křiklounů. Krásná jsou to slova, než jak pravím, svět s nimi natropí mnoho neplechy. Neboť to, co svět bratrstvím nazývá, jest tak vzdáleno od pravé lásky křesťanské jako slunce od země. Obě: *láska křesťanská a moderní bratrství rozlišuje se od sebe jednak co do původu, jednak co do cíle svého.*

»Láska,« praví *zjevení Boží*, »jest z Boha, neb Bůh jest láska.« Podle učení katolické církve jest láska od Boha vlitá ctnost, která naši vůli pobádá, abychom Boha nade všecko a bližního pro Boha jako sebe milovali. Miluje-li tedy křesťan svého bližního, činí to pro Boha, protože Bůh tuto lásku nařídil, protože i bližní jest dítkem Božím, protože i on krví Kristovou jest vykoupen.

Zcela rozdílná jest však půda, na které vyrůstá tak zvané *moderní bratrství*. Toto pučí z půdy světské, a jest vedeno a řízeno toliko ohledy a pohnutkami světskými a přirozenými. Dle něho milujeme bližního pro jeho vznešený zjev, pro jeho tělesnou krásu, pro jeho ducha,

pro jeho vtip, pro jeho občanskou spořádanost a dobromyslnost. O nějaké nadpřirozené pohnutce není tu ani stopy. Jakou cenu může mít před Bohem takováto láska, takovéto bratrství?

*I cíl obou jest rozličný. Pravá láska touží po Bohu. V tom spočívá její cena, její hodnota. Neb vše, co neděje se pro Boha, byť by to bylo sebe lepší, odměnu svou již obdrželo. Co naproti tomu pro Boha se koná a kdyby to bylo tak nepatrné, jako napití vody, jež žíznivému poskytneme, má před Bohem takovou cenu, jako bychom jemu to prokázali.*

K takové výši nemůže se *moderní bratrství* nikdy vyšínouti; ono *miluje v bližním pouze člověka*, anebo *nejčastěji sama sebe*. Ale moderní humanita jde ještě dále: ona se *snaží svoji dobročinností učiniti náboženství zbytečným a křesťanskou lásku k bližnímu úplně zatlačiti*. To jest jejím cílem.

Jdeme v dějinách ani ne dvě století nazpět. Známo jest, že francouzští *encyklopedisté 18. století* ve spojení s nevěrou a revolucí o to usilovali, aby křesťanství úplně zahladili. Počátek učinili tím, že počali o pravosti křesťanského náboženství pochybovati, církevní obřady směšnými činiti. Potom přikročili k vyhubení křesťanských ctností. Pokoru nazvali zbabělostí a sebezahazováním, trpělivost slabostí, čistotu něčím nepřirozeným. Než brzo pozorovali, že šli příliš daleko. Proto hleděli aspoň škrabošku jakousi nábožen-



skou si ponechati. Jak to učinili? Mezi křesťanskými ctnostmi první místo zaujímá *láska* k bližnímu, která vše obětuje, vše podstoupí a proto její ovoce jest očividné. Po této lásce počali se opičiti. A to nebylo nic lehkého. Pravá láska jest květina, které toliko na půdě křesťanské dobře se daří. Ale o křesťanství nechtěli ničeho věděti. Pomohli si tedy tím, že na její místo postavili všeobecné bratrství, ono bratrství, které v čase francouzské revoluce hrozně krvavé ovoce přineslo. Jsme všichni bratři, tak zněla krásná fráze, za kterou se skrývala nejsprotší samoláska. Jménem bratrství na 100 tisíc lidí bylo povražděno a to způsobem nejukrutnějším.

*Roku 1848* objevilo se slovo bratrství znovu na obzoru a ještě dnes je nalezneme u svobodných zednářů a jich druhů v ústech vždy na prvním místě, ve skutcích ale na místě nejposlednějším. »Bratří zednáři,« tak se vespolek nazývají. Na venek rádi vystavují svoji dobročinnost; tato jest však skrz na skrz světská, pozemská a má sloužiti jen k tomu, učiniti křesťanskou lásku a křesťanské náboženství vůbec zbytečným. Proto moderní toto bratrství není než klam a šalba, nestvůra pekla, neb to jest ďábla cílem posledním, zničiti církev Kristovu. *Pravá láska k bližnímu poznává se dále podle různých vlastností.* O křesťanské lásce praví apoštol, že jest trpělivá, a skromná, dobrotivá a nezištná, nedá se zastrašiti překážkami a miluje i potom, je-li nenáviděná a splácí-li se jí nevděkem.

Ne takou jest *philantrophie* čili láska bratrská. Ta *hledá zpravidla jen vlastní prospěch*; uděluje dobrodiní, ale chce za to míti koncert; klade almužnu pro nešťastníky na stříbrný talíř, ale chce za to míti ples neb divadelní představení kluzkého obsahu. To není křesťanská láska k bližnímu, nýbrž to jest samoláska, láska, která se sama kolem sebe točí a nezná žádného jiného střediska, než své nejmilejší já. *Pravá láska k bližnímu jest dále obecná, nikoho nevyklučuje.* Pravý křesťan nikdy nenávidí jinověrce, modlí se za všechny. Jmenujte však *modernímu philanthropovi* jenom slovo: jesuita, kněz, uvidíte, jak hned se rozčilí, jak zakaboní se vztekem jeho tvář.

Volá, co hrdlo stačí: *Všichni jsme bratři, vpravdě však vztahuje se láska jeho jen na stoupence strany*; »jsme bratři,« a při tom se nerozpakuje lži a pomluvou jiné v novinách urážeti a pronásledovati; »jsme bratři,« ale běda tomu, kdo se odváží jiný náhled pronésti než on; »jsme bratři,« ale ihned žádá, aby vše, škola, vláda a správa země takovou byla, jak on si toho přeje.

Tak asi vyhlíží ta vychvalovaná humanita, bratrství nové doby. Ono svým původem, cílem a vlastnostmi tak se liší od lásky křesťanské, jako černá barva od bílé.

Ještě jasněji poznáme rozdíl ten, pozorujeme-li *účinky obou*. Láska, kterou káže náboženství křesťanské, obrátila, zcivilisovala svět. »Láska Kristova nás pobádá« tato slova apoštola Pavla

zaznívala opět a opět v ústech těch, kteří k blahu světa pracovali. Láska Kristova pobádá missionáře, že opustí rodiče a domovinu, aby radostné poselství evangelia nesl do nehostinných krajin zemí odlehlých. Láska Kristova pobádá miliony sester, aby ve službě nakažlivých nemocí zdraví a život svůj obětovaly, aby klidně utřely si s tváře slinu, již spustlí lidé ji pohanili. Láska ke Kristu pobádala Paulina, že po léta pracoval jako otrok, aby tím z otroctví vykoupil syna chudé vdovy; tato láska pobádala svatého Jana z Boha, že se vrhl do plamenů hořící nemocnice v Seville, aby ubohé nemocné urval žhoucím plamenům: tato láska pobádala sv. Vincence z Pauli, že za každé doby ve dne i v noci, v bouři, v dešti a v plískanicích běhal ulicemi, aby hledal ztracené dítě; tato láska pobádala kardinála Cheverus, arcibiskupa z Bordeaux, že jedenkráte, když zaopatřoval svátostmi umírajících těžce nemocnou ženu a shledal, že leží ve studené světnici, spěchal na dvůr, tam rozštípal dříví a sám ve světnici zatopil; tato láska pobádala sv. Václava, že navštěvoval chudé chatrče a dle možnosti chudým pomáhal; tato láska pobádala syny svatého Bernarda, že vystupují do krajin věčného sněhu, aby zbloudilým poutníkům nabídli pomoc i přístřeší, aby zasypané ve sněhu vyhledávali a dle křesťanského způsobu pohřbívali; ještě roku 1891 našlo na 22.000 cestujících přístřeší pod pohostinnou střechou těchto našich řeholníků. Neznám bídy,

již křesťanská láska by nehleděla zmírniti, žádného neštěstí, jež by nehleděla zmenšiti. Neznám nemoci té nejodpornější, kterou by milosrdná ruka její nehleděla zhojiti. Miliony obětuje na zmírnění lidské nouze; všude buduje nemocnice, sirotčince, nalezince, chudobince. Tam ošetřují se lidé bez rozdílu stáří, povolání, národnosti i náboženství; ona obětuje nejen majetek, ale sama sebe, svou vlastní osobu službě nešťastných.

To jest pravá láska, to je bratrství. *A co činí to moderní bratrství? Mnoho řečí, to je to hlavní.* Nejnepatrnější službičku, již prokáže, roztroubí hned ve všech novinách, mluví se hojně o humanitě, bratrství, o podporování, zlepšení všeobecného blaha — *ale skutek, utek.* Naopak vidíme den ode dne zřetelněji, jak nižší stavy divočí a hrubnou. Moderní bratrství mluví o nutnosti starati se o nemocné, umírající, ale do chatrčí takých nemocných nešťastníků osobně vkročit se neodváží, tam jim to zapáchá stuchlinou, špínou, tam by své rukavičky si mohli zamazati nebo pár bacilů si domů odnésti.

Tak vyhlíží hrdinové moderního bratrství. Jejich zášť proti křesťanství jde tak daleko, že každý, jehož se ujmou, přísahou se musí zavázat, že kněze k svému lůžku nepustí a také se o to postarají, aby se tak stalo. Ano, ano, ať žije svoboda! Avšak to jest stará věc, že ledová hora je stále studená, byť i slunce na ni sebe jasněji svítilo.

---

Roč. XII.

Čís 3.—6.

Vycházejí šestkrát do roka ve volných lhůtách.  
**Předplácí se** na celý rok 60 h, do něm. zemí 70 h,  
do ostatních zemí 80 h. — **Jednotlivá čísla** stojí  
10 h, do něm. zemí 12 h, do ostatních zemí 15 h.

---

**HLASY**

**SVATOVÁCLAVSKÉ.**

---

Sbírka časových brožur.

Majitel a vydavatel **Družstvo Vlast** v Praze 570-II.  
Redaktor **Vlastimil Hálek**, farář v Liboci u Prahy.  
• Administrace **Praha**, čís. 570-II., Žitná ulice. •

---

**Cena náboženství.**

Napsal Antonín Ježek.

---

**Slunce katolické církve**

Napsal Jan Fährich, farář v Krnsku:

V PRAZE, 1912.

Tiskem a nákladem družstva Vlast.





Často slyšíme mezi lidmi, ba i mezi inteligencí, že náboženství jest rázu podružného, že nemá valné ceny. Náboženství jest prý věci soukromou, vedlejší. Jsou to právě nepřátelé církve, kteří chtějí náboženství učiniti tímto způsobem něčím nepatrným, nebo dokonce nepotřebným.

Jsou však přece mnozí mužové, kteří uznávají náboženství za nejvyšší ideál a za něj dali by svůj život.

»Náboženství jest božské světlo k osvětlení našeho rozumu.«

Vědomosti, které nám náboženství poskytuje, jsou nevyčerpatelného obsahu, jsou vzácnější nad všechny vědomosti pozemské. Náboženství ukazuje nám cíl a cestu k Bohu vedoucí. Kdo má náboženství, jde cestou, ale se světlem, které září a bezpečně pocestného přivádí k cíli. Komu bylo vyrváno, ten »sedí v temnotách a v stínu smrti«. Jest slepcem nevěda kudy má jíti. Kristus jest světlem světa (*lux mundi*) a světlo přinesl na svět, kdo za ním kráčí, nechodí v temnotách.

Hrabě Gondy si přál, aby v tomto zářném světle kráčeli jeho synové. Když je odevzdal pod ochranu sv. Vincence Paulanského, pravil; »Mnohem více si přeji, aby ti, kteréž mi ráčil svěřiti Bůh, byli jednou svatí na nebi, než aby se stali velcí na zemi«.

Mnozí kráčeli ze tmy pohanství za Kristem již v té době, když žil na zemi. Josef Flavius píše: »V téže době žil Ježíš, člověk moudrý, dovoleno-li ho nazývati člověkem, neboť konal díla podivuhodná, učil lidi, kteří ochotně učení jeho přijali, mnoho židů, mnoho pohanů si naklonil. On byl Kristus . . . «

Světlo Kristovo neuhasil ani Lutr, ani Kalvín, kteří byli odpůrci pravdy, a boj, který oni zdvihli, s počátku se dařil. Až na malé výjimky se zdálo, že celý svět jest již protestantským a hle, Lutr, jenž nejen se chlubil, ale tisknouti dal mezi jinými hanami na papeže proroctví »Já jsem smrt tvá papeži«, — tento odpadlý mnich a kněz bídne zahynul smrtí zoufalce a Kalvín smrtí jak se zdá — samovraždou.

Když zrodilo se »světlo světa«, hvězda zářila nad Betlémem, při mši svaté svíce svítí na oltáři, bychom si připomínali, že pod nepatrnými způsoby chleba a vína jest přítomno světlo všech světél. Chrám má oltář hlavní postaven k východu, ježto světlo se zjevuje na východě a světlo světa přišlo z východu.

»Světlem světa« někteří pohrdli a povstávají stále noví. Na témž poli, na kterém povstali strážní andělé vyššího lidského snažení, spatřiti lze i ohavné ďábly, zhoubce svaté víry a ctnosti. Tam, kde se slavně jmenují Petrové, Leonové, Ambrožové, Athanasiové, tam s hrůzou se připomínají Jidášové, Ariové, Apolinariové, Fociové a jiní (Novák).

Hle, Arius, Hus, Lutr, Zwingli! . . . Umřeli sami nešťastně a nakazili až na naše dny celé národy smrtí svou.

Ať lidé brojí proti zákonu Božímu, ať se sebe více vzpirají světlu, nic jim to neprospěje.

Palacký dí »Lidé dělají revoluce a Pán Bůh diktuje dějiny.«

Domnívá-li se lidstvo, že zavržením světla náboženství obrodí svou vlast, prospěje národu, velmi se mýlí a jde cestou chybnou — k záhubě.

Dobrý prostředek nám udává Toviaňski » . . . k obrození otčiny jest třeba pokory, čistoty srdce, lásky k Bohu a bližnímu.« Tedy k světlu blíž!

Náboženství dává nám nadlidskou sílu, abychom činiti mohli skutky herojské.

Službu lásky prokazují zvláště milosrdné sestry a missionáři, kteří v dálných krajích pracují na spáse lidstva. Kdo neuznává náboženství, vyhazuje kříže, vypuzuje jako ve Francii i milosrdné sestry, které staly se svým působením



pro nemocnice nepostrádatelnými. Nešetří zdraví, jen aby pomohly nejubožším z ubohých. Za čím se pachtí? Za slávou? Nikoliv! Poslušny jsou Krista a jedinou útěchou jsou jim slova jeho »Cokoliv jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.« Život svůj nasazují v nehostinných krajinách missionáři a ošetřují ty, kterých i přátelé se štítí následkem zhoubných a nakažlivých nemocí.

Nepomáhá nauka o »povinnostech« člověka, není-li v něm zakořeněno náboženství, které mu dává výstrahu, že Bůh ho přece vidí, před jeho neodvratným soudem spočine. Uniknouti možno soudu na světě — ne však na věčnosti.

Může člověk na světě pracovati s vědomím, že se mu za to dostane vděku? Snad někomu, ne všem. Revoluční Francie neměla pro Ludvíka XVI. ničeho než popraviště, ač prokázal straně revolucionářské velké služby. Nebylo v Athenách nad Sokrata a neměly pro něho než jedovatou číši bolehlavu. Neměla Evropa v XV. věku člověka takové výše ducha a povahy, jako byl Krištof Kolumbus, ale mateřská Evropa měla pro něho jen nespravedlnost, za to Amerika žádá za jeho »beatifikaci«. Neměla Amerika šlechetnějšího konsula nad Garcia Morenu a republika aequadorská měla proň připravenou dýku. Kristus přišel vykoupiti svět a Židé mají proň připravený kříž a hřeby. Z něho může si dělati každý blázny, ať se jmenuje Machar, či jinak.

Náboženství zplodilo nám muže šlechetné, kteří podjali se s láskou největších úkolů !

»Náboženství vlévá útěchu v neštěstí a chrání před zoufalstvím«.

Odkud čerpal slepý Tobiáš útěchu, proč si Job nezoufal? Náboženství jim diktovalo, co měli činiti. Úpadek náboženství jest příčinou tolika sebevražd. Pro nejmalichernější příčinu sahá člověk po smrtící zbraní. Člověk bez náboženství jest třtinou, jíž vítr nevěry zaklátí, kdy chce. Vraždí se dospělí i děti bez rozmyslu.

»Pracujte o nápravu«, volá se ze všech stran a já odpovídám »dejte lidu náboženství, které jste mu ukradli a bude počátek nápravy.

»Není náboženství již zde, na zemi plné šalby a úskoků, mohutným majákem spravedlivého konání a mravnosti?« táže se Emil de Laveley.

Co je život bez náboženství?

Jistý soc.-demokrat chlubil se v hostinci soudruhům, že se mu podařilo po tříleté námaze zbožnou manželku odvrátiti od náboženství. Pochvalu sklídl od soudruhů. Když se vracel domů, spatřil před domem mnoho lidí. Tázal se, co se stalo. »Neštěstí« znělo mu v odvetu. Vešel do příbytku a našel ženu a tři děti mrtvé. U mrtvoly ženy našel lístek tohoto znění: »Dokud jsem měla ještě náboženství, snášela jsem klidně všechna utrpení v naději na odplatu věčnou. Od té doby však, co můj muž mne

o víru připravil, jsem nevýslovně nešťastná. Nechci, aby moje děti byly tak nešťastné jako já, proto jsem je všechny otrávila«.

Právem řekl kdysi generál Laudon: »Lidé bez náboženství v nemoci a nebezpečí jsou nejbídnější sketové bez zmužilosti a síly«.

Život bez náboženství má špatné následky, které se nedají ničím odvrátiti. Sám radikál Nitti prohlásil: »Není poctivce, který by mohl o náboženství nepřátelsky smýšleti. Kdo o náboženství dříve nedbal, později se obrátil, když poznal, co to mělo za smutné následky«.

Důkaz o tom podal jistý profesor národohospodářství na universitě v Lutychu. Bez víry v Boha a v nesmrtelnost duše není ničeho, co by mně zabrániti mohlo, abych neukojil svých žádostí a tužeb na účet jiného. Mohu-li se obohatiti a ujíti trestnému zákonu — nuže, proč bych toho neučinil?

Třpyt zlata působí, že člověk brzo zapomíná na skvrnu na svém charakteru. Neznám ani jediného rozumného důvodu, bych se zdržel nějakého nenáležitého skutku, ba ani krádeže, zůstane-li bez trestu a mně-li přinese prospěch. Někdo řekne »mysl pro čest mne musí chrániti«. Co však požitkáři záleží na cti? Jiný namítne »což svědomí?« Bez Boha není svědomí! Trvdím. Bez Boha a bez náboženství klesne lidstvo zpět v hlubinu barbarství.

Náboženství zjednává člověku opravdovou spokojenost.

Čím jest tělu pokrm, tím jest náboženství duši.

Dobře dí sv. Augustin »Nepokojno jest srdce naše, dokud nespočine v Tobě, Bože«.

Bez náboženství není štěstí. Pravdu tuto doznali vynikající mužové. I sám Goethe vyznal veřejně ve svých spisech, že za svých 75 let málo dnů měl šťastných, celý život že se mu zdál obtížným, jakoby válel ustavičně těžký kámen.

Schiller psal Körnerovi »Musím k Vám, neboť teprve u Vás budu šťastným, posud jsem šťastným nebyl«.

Ani vědomosti nečiní člověka šťastným a spokojeným, není-li prodchnut ohněm sv. náboženství. Alexandr Humboldt doznal: »Pouhá věda nečiní člověka ani klidným ani spokojeným«.

Pouhou frází můžeme nazvati myšlenku, která se rozšiřuje okruhem světa a násilím vtluoká do hlav lidských: »Víra se přežila, místo ní máme vzdělání«. A kdyby slova tato hlásal professor, byť by byl i poslancem — lže!

Proti němu stojí slavný američan Washington a hřmí mu v uši »Každý opravdový politik ctí a miluje náboženství tak, jako každý zbožný člověk. Rozum a zjevení dokazují, že

mravnost národa nemůže obstáti bez náboženství«.

»Muž opravdu vzdělaný nahlíží, že nejlepší díl jeho života, nejlepší konání ctností a nejjistější cesta k blaženosti spočívá v tom, aby obětí, modlitbou a úctou ve spojení byl a své náboženství zjevně osvědčoval« (Plato).

Učencové na slovo vzatí oboru jakéhokoliv vždy hrdě se hlásili k sv. náboženství a nezapírali je z nepravého studu.

Zářícím příkladem jest učenec Pasteur, který vynalezl zvláštní látku proti vzteklině, aby jí očkoval hrozným neštěstím postižené lidi. V ohledu náboženském však zůstal slovutný učenec věřícím, ba mnohem více — pravilť — »svým studiem přišel jsem k víře, jakou má bretaňský sedlák a kdybych dále studoval, došel bych víry, jakou má bretaňská selka.«

Z fyziky známý na středních školách Ampér znal na paměť celou knihu »De imitatione Christi« — »Následování Krista« od sv. Tomáše Kempenského (\*1379 v Kempen v pruském Porýnsku, †1471.) Kniha tato obsahuje čtyři díly, a) napomenutí prospěšná k duchovnímu životu (25 kapitol), b) návod k životu vnitřnímu (12 kapitol), c) o vnitřní útěše (59 kapitol) a o nejsvětější svátosti oltářní (18 kapitol).

Ferdinand Brunetiére († 10. prosince 1906) říkával: »Já jsem věrný syn římsko-katolické církve«. Když zemřel, napsala o něm »Zlatá

Praha\*: »Ferd. Brunetiére, jehož smrt vyrvala ze středu učené společnosti francouzské právě v okamžiku, kdy měl prokázati straně katolické, již náležel, nejplatnějších služeb byl muž neobyčejně rozsáhlých vědomostí, znamenitý kritik, plodný spisovatel a řečník nevšedního talentu.«

Spokojeným nečiní člověka majetek, čest, vědomosti, nýbrž náboženství.

Mnozí studovali všechny možné soustavy filosofické své doby se sv. Justinem a doznali, že nic je neuspokojilo, leč křesťanské náboženství.

Kdo bližnímu bere náboženství, — světlo nevyčerpatelné — podobá se vrahu ukrutnému, který vhání ho do zoufalství a v sebevraždu.

A co jest příčinou, že mnozí nechtějí uznati cenu náboženství?

Proč i učení mužové brojí proti pravdám sv. víry?

Příčiny jsou různé!

Zkaženost světa, nemravnost a žádostivost zapovězeného ovoce nepřipustí, aby člověk uznati mohl cenu pravd náboženských. Konání dobra a zachovávání Božích přikázání s počátku zdá se býti tyranstvím a zatím, když člověk dospěje poznává, že to bylo všechno spásnou kotvou, záchranou tělu i duši, a člověk nese radostně jeho příkazů Božích.

Římský spisovatel Cicero napsal: »Zlá žádost jest nepřítelkyní rozumu a váže mu oči« (De senectute, XII.).

Místo ke světlu, jde odsouzenec vášněmi smykán do propasti smrti tělesné i duševní. Jako dítě Boží přišel člověk na svět, jako dítě satanovo odchází zmrzačeno ve věčné plameny.

Církevní učitel sv. Jan Zlatoústý dokládá »Slunce září všem na nebi, ale nevidí ho ti, kteří se zahrabou do země. Kdo sestoupil do hlubin vášní, padl do hrobu, z něhož těžko uzří světlo« (Hom. k Židům).

Lidé vášním oddání nemohou doznati nesmírnou cenu náboženství, poněvadž, kdyby dle něho žili, musili by sami sebe nazvati lháři a pokrytci. Proto zůstávají raději v ovládnutí vášní a náboženství od sebe odvrhují, odhazují jako smeti, nebo bezcennou hračku. Věc vystihl již Shakespeare (dramatik anglický † 1564). »Když zatvrdíme se v hříších, pak teprve zaslepí nám bohové oči naším vlastním kalem a zkalí náš jasný úsudek tak, že svůj blud sami zbožňujeme.«

Smyslnost zavádí nesmírný počet lidí na scestí. Bohužel na celou bližící se katastrofu mravní pohlíží i státní orgány, aniž by jevily zájem ji odvrátiti. Spíše dají se zastrašiti slovem v novinách, než by mravní kal odstranily.

Na divadle dovoluje provozovati censura státní hry oplzlé, fedrované hyenami francouzských židovských firem, které odvázejí tisíce tantiém do ciziny. Milostné scény, odehrávané za tleskotu, provádějí denně milenci v nejzapadlejších částech starobylé Prahy. Z dramát na pa-

příře stávají se dramata skutečnosti. Ustavičné vraždy milenců v novinách stávají se svou jednovárností nechutnými.

Totť následek nezlomné vůle — nechtíti — odstraniti příčinu všeho — nevěru — podnícenou smyslností.

V kinematografech vychovávají nám skutečné apače francouzské, kteří nebojí se ani nejprohnanějším způsobem ukládati o majetek i život klidně žijících občanů. Vyvrhel světa dodávají nám představení podobného druhu. Mezi návštěvníky nalézáme většinu dětí, které vedou tam rodičové, aby již v útlém věku seznaly praktiky šejdířství a novodobého apačství.

Již delší dobu se bojuje, aby zmírněny, nebo vůbec odstraněny byly tresty na některé zločiny. Proti § 144. tr. zák., který má stíhati zločiny vyhnání plodu bojuje se houževnatě, aby moderním manželstvím dána byla volnost použití hříchů starých Římanů a Řeků. Zaznamenání patří zvláštnost, že v nové osnově trest. zák. zločin § 129. o smilství proti přirozenosti se zvířaty — byl škrtnut!

Takovým způsobem pracuje moderní stát s církví katolickou? Onť hrobařem bude celého pořádku, veškerého lidstva. Nepomohou káznice, žaláře a věznice, pokud lidstvo neuzná cenu náboženství.

Smutné konce vidíme ve školách francouzských a italských, kde náboženství nenalezlo



útulku. Zločinnost dětí v bezbožeckých ústavách úžasně stoupá. Již Viktor Hugo rozhořčeně pronesl: »Před soud měli by býti pohnáni rodiče, kteří posílají své děti do škol, nad jejichž vchodem jest nápis: „Zde se náboženství nevyučuje!“«

A nejenom že náboženství se tam nevyučuje, ale ono se ještě podrývá, úsměšky si z něho tropí.

Ve škole dítě neslyší slovo Boží, doma se mluví a čtou nevěrecké spisy a listy — a z dítěte roste nevěrec!

Nečtou se v rodinách vědecké spisy, ale různé věci, které nadávkami zakrývají nevědomost svého původce. Voltaire přišel konečně k zdravému úsudku, když pravil: »Vyberte z těch nesčetných spisů nevěreckých spousty nadávek a málo tam zbude. A ze zbytku vyberte všechny námitky pochodící z nevědomosti, nebo zlomyslnosti, jež spoléhají na vaši nevědomost, a věru, že nezůstane v těch knihách ani písmene.« (Oeuvres).

Náboženská víra umírá jen na úbytě mozku a na srdeční vadu. Zdravá normální duše věří jako dítě.

K slavnému českému básníku Juliovi Zeyerovi přišel kdysi mladík a pravil, že čtením hano-pisu Renanova ztratil víru. Odvětil básník: »Velmi mlád četl jsem také Renana. Mělo to na mne právě tak silný účinek, jako na vás. Nedávno četl jsem Renana zase, kouzelný sloh opět jsem

uznal, ale s úsměvem pohlížel jsem na kulhavé argumentace. Poznal jsem, že ta kritika jest románem. Budete-li knihu čísti po letech, vzpomenete na mne . . . Milujte Krista a Kristus vás neopustí. Onť jest cesta a život!«

Nevěrecké spisy zavádějí neznalé k odhození pokladu náboženství, za něž dostávají od světa lesklou, bezcennou cetku v podobě slávy, vynášení a podkuřování od mass lidstva.

František Copée, francouzský spisovatel a člen pařížské akademie, píše: »Byl jsem vychován křesťansky a po prvním přijímání plnil jsem s dětinnou horlivostí náboženské povinnosti. A vyznávám veřejně, že o zbožné smýšlení mne přivedly poklesky mého mládí a stud před jich vyznáním. Velmi mnozí, kteří mají podobný se mnou osud, musí připustiti, chtějí-li býti upřímní, že jen přísný zákon, kterým náboženství zakazuje smyslnost, odvedl je z počátku od víry a že teprve v pozdějším věku pocítili potřebu přestupky mravního zákona vědeckými soustavami přikrášliti a ospravedlniti« (La bonne souffrance). »Utrpení a bolesti vrátily mi víru dětství a vyvolaly v paměti modlitby, které jsem se na klíně matky modlíval« (Copée).

V době naší jest nutno, aby opět lidstvo uznávalo náboženství za věc nesmírné ceny. Až problém tento bude správně, bez předpojatosti rozřešen, pak nastane obrat v celém světě. Desatero přikázání Božích určí směr a metu konání člověka.

Šlechtný francouzský oekonom Le Play do-  
vodil, že sama sociální otázka tím dnem bude  
rozřešena, kdy základním zákonem veřejného  
života bude opět desatero, dekalog, čili onen  
vznešený mravní zákon, který jediný Pán náš a  
zákonodárce veškerého člověčenstva, Kristus, ne-  
přišel zrušit, nýbrž způsobem v pravdě mistrov-  
ským doplnit, vyložit a závazným učinit pro  
všechny lidi bez rozdílu.«

Pokud lidé náboženství měli, jeho si vážili  
— bylo dobře. Svět jinak vypadal, slovo dané  
mělo váhu větší než deset podpisů na směnkách.

Zřejmě vyložil Plato, že základy každé spo-  
lečnosti podkopává, kdo náboženství podkopává,  
že lidé, kteří v žádného Boha nevěří, byť i ni-  
čeho zlého nekonali, protože nejsou povahy  
zlomyslné, přece nejenom sobě, nýbrž i blahu  
obecnému jsou nebezpečnými, že náboženství,  
dobré mravy a dobré zákony základem jsou  
každé společnosti a že bez nich žádný stát a  
a veřejný život prospívati nemůže.«

Nemůže vše prospívati, když se buduje na  
písku místo na nezborném základě náboženském.

»Není poctivosti, není úcty, není zbožnosti,  
vše jest prodejno, kde nejvíce peněz, tam nejvíce  
práva,« naříká Lukan.

Lukan, starý Říman, stal se věštcem až na  
naše časy.

Komu náboženství nezdržuje ruku, ten chtivě  
sahá na svěřené mu peníze, aby zdeptal sedmé

Boží přikázání. Prchá v cizí končiny, aby se vysmál těm, kteří mu důvěřovali. Všechny strany bez rozdílu, nevyjímaje ani učitelské, mají mezi sebou nepřátele sedmého Božího přikázání.

Úcta k stáří, která se tolik líbila starověku, vymizela. V knize »Egypt druhdy a nyní« od Fr. Kaisera a E. M. Roloffa jest tento citát. Skromnost a uctivé chování egyptské mládeže chválí Herodot. Přejde-li někam stařec — tak vypravuje — kde nalézá se mladý muž, povstane tento ze svého místa.

Na Papyrusu Prisse z doby XIII. dynastie stojí: »... Počestnému a moudrému člověku vzdej vždy úctu.«

Úcta klesá v našem věku a místo její zaujal odboj, řev a revoluce.

Není-li úcty k lidem, tím méně možno na lidstvu žádati úctu k Tomu, který jest nad hvězdami. Kdyby pošťvané davy mohly, svrhly by Ho s prestolu a znovu by volaly: »Ukřižuj, ukřižuj Ho!«

Klesá úcta, šlape se zbožnost. Kdo koná své povinnosti náboženské, není pokrokový člověk, nestojí na výši doby, není moderním? Učitel, který vodí školní mládež do chrámu, jest špehován, zda nenačichl klerikalismem, a učitelské noviny otírají si o něj prašivá křídla v »koutku klerikálním.«

Bez zbožnosti prodá se všechno i víra zděděná po předcích za několik korunek různým

sektám a sektičkám protestantským, které věnují dosti velký peníz i u nás v Čechách, aby si zakoupily lidské duše.

Kde jsou peníze — tam i právo. Židé mají zlato a také mají »právo« do katolického náboženství střílet. Oni jsou původci protináboženského boje. Sami zůstávají v pozadí, proti nám posílají stranu soc. demokratickou a granáty »Volné myšlenky.«

Nedejme se másti planými frasemi, které nepřátelé vrhají mezi lid, neboť zatím co písek nevěry sypou nám do očí, na druhé straně loví pro své zájmy. Bez náboženství lépe se nebudeme žítí! —

Dějiny starých národů jsou nám dokladem, že státy kvetly a mohutněly potud, pokud náboženství ovládalo jich mysle a celé snažení. Když odhozeno bylo náboženství, opustil mír klid a spokojenost národy, nepřátelé zabrali celé země, vydrancovali je a zpusťovali. »Bohové nás trestají« voláno tehdy, ale marně!

Teprve tehdy, když lid vrátil se ve staré koleje života náboženského, snesl se anděl míru na národy a žehnal jim.

Nestyďme se za náboženství!

Při VI. sjezdu sokolském v stověžaté matičce Praze na Staroměstském nám, před pravoslavným chrámem sloužena byla mše sv. pro jihoslovan-  
ské Sokoly. Nestyděli se naši bratři za to! Zbožně

klekli při pozdvihování. Jistě musilo je mrzeti, když zřeli v zástupu několik českých Sokolů; živě se bavili a ani nesmekli. Na konci posvátného úkonu pravil jeden posměšně: »To jsou hlupáci, ti jihoslovanští Sokolové, oni ještě drží na víru a popy.« Všude nejsou Sokolové tak »moudří« jako v Čechách, kteří již našli »kámen mudrců«, když náboženství odhodili a navlékli si plášť »moderní víry«! To však nevadí, aby kněze tupili, jim spílali, — někdy však se také pokusí žádat za podporu u kněze. Zásadou naší budiž: »ničeho od nich nechtějme, ničeho jim nedávejme,« — máme »svoje Sokoly« — »katolické Orly a Orlice«, kteří stojí věrně pod praporem katolicko-římské víry!

K horlivosti v službě Boží a náboženství nechť povzbudí nás slova Faberova: »Ustává-li člověk m'uviti s nebem, počíná s ním hovořiti peklo.«

Nenechme se svést heslem »Náboženství jest věci soukromou«. Toť výsledkem učení liberálního, které vyšlo na popud »národního shromáždění« francouzské revoluce r. 1789.

A poněvadž živlové nespokojení chytají se každé hlouposti, liberalismus předal pochoutku tuto soc. demokratismu, který zmíněnou zásadu provedl do krajnosti.

Bez náboženství nelze žíti na zemi spokojeně a klidně, neboť přetrženo jest pouto, jež člověka víže k Bohu, vztah k Tvůrci jest porušen a každý ponechán na pospas vášním.

Pohled na přírodu nás musí přesvědčiti, že jest Bůh a když jest Bůh, musil nám dáti náboženství. Máme-li náboženství, musíme dle něho žíti a naplnili jsme zákon.

Bol. Jablonský píše:

»Synu milý, nevěř vše, co z péra vyjde,  
k přírody rtům nakloň sluch!  
V knihách mluví jenom lidé,  
v přírodě však mluví Bůh!«

Jest možno, aby člověk jako titán, obrovské síly a moci, zvednul kyj a hrozil jim k azurným výšinám? Jest možno, aby člověk jako nepatrný červ — třebaš koruna tvorstva — promlouval k Pánu nebeských končin: »Já Tě nebudu poslouchat, od Tebe nezávisím a Tebe nepotřebuji?«

Spíše klesnouti by měl každý na svá kolena a vyznati: »Velký Tvůrce, já uznávám Tvou svrchovanou moc a klaním se Ti v nejhlubší pokoře!«

Tof život dle náboženství!

Náboženství budiž pro nás věcí nejsvětější,  
pro nás nechť má cenu nejvyšší!





## Slunce katolické církve.

Několik lidových rozprav o Nejsvětější Svátosti Oltářní.

Napsal JAN FÄHNRICH, farář v Krnsku.

### I. Bůh mezi lidem svým.

Kde v poušti pramen vyvěrá, tam vyrůstají kolkolem palmy, a rodí se nový, úrodný život. Takovým pramenem jest nejsvětější Svátost Oltářní: odtud vycházejí proudy, které svlažují říši svaté církve; odtud čerpá všecko stvoření vodu živou; zde rostou a vykvétají nejkrásnější ctnosti. Neboť zde jest sám Bůh, král všech věcí a Pán všech panujících. *O, jak zázračně krásnou je vznešená idea Kristova, že mezi námi chce přebývati. Bez Svátosti Oltářní byla by prázdnou země naše srdce chladné, církev pustá a smutná.*

Nejstarší kniha světa vypravuje nám o důvěrném styku Boha s prvními lidmi. Ale člověk zhřešil a Bůh od něho odstoupil. Vzpomínka však na tyto první časy nevymizela z pa-



měti národů. Proto doufali, toužili a žádali, aby Bůh zase přebýval v jich středu. Nejhlubší podstata všech náboženství jest obsažena v ideji Emanuela t. j. Bůh s námi.

Slovan spatřuje svého Boha v posvátných hájích. Řek představuje si jej na výšinách hory Olympu, Chaldej vidí jej ve světle slunce a na obloze noční. Ve všech falešných náboženstvích a v pochybených náboženských názorech pozorujeme aspoň tuto touhu, tento hlad po Bohu. Víra, že Bůh sídlí ve středu lidí, tvoří pozadí každého náboženství. Co z toho vyplývá, že v nejvyšším a nejdokonalejším zjevení, že v křesťanství musil býti Bůh přítomen způsobem rovněž nejvyšším a nejdokonalejším. Či mělo pravé náboženství zůstatí prázdné? Měl snad člověk jen neustále Boha hledati a nikdy nenalézti? Ne, ne, božství musilo se zjeviti nejen ve slově, které na ducha se obrací, nejen v milosti, která v srdce se vkládá, ono musilo se objeviti viditelně pro duši ponořenou do věcí viditelných.

Proto vystavěl si Bůh v Israeli svatyni, ve které blízko lidu svého přebýval; proto zjevil se Bůh Mojžíšovi ve viditelném plameni hořícího keře; proto táhl Bůh s vyvoleným národem v podobě oblaku pouští sinajskou; oblak býval za dne tmavý, za noci pak ohnivý; proto přebýval Bůh ve velesvatyni chrámové v symbolu mráčku, jež viděti bylo nad archou úmluvy; proto plakával Israel, když sedával na březích řek babylonských

rozptýlen mezi národy, neboť neměl svatyně, neměl oltáře; proto zvěstoval konečně prorok, že sláva chrámu druhého větší bude než chrámu Šalomounova, a toto proroctví se splnilo, když Syn Boží člověkem se stal; *země stává se svatyní, Betlem velesvatyní. Bůh zjevuje se v podobě lidské mezi námi.* Slunce ozařuje hlavu jeho, kráčí-li žehnaje po nivách země; hvězdy třpytem svým jej pozdravují, když za noční doby na modlitbách trvá; větrové ovívají jeho tvář a hory i údolí slyší jeho slova, která jako zúrodnující rosa padají do srdcí lidí; slzami svými skrání zemi, ji pojí krví svou.

Ale Kristus se zase vrátil k Otci svému. Měla země snad zpustnouti, mělo nebe zase se zavřít, sotva že na okamžik se otevřelo? Měl Bůh proto člověkem se stát, aby kratičký čas na zemi pobyl a pak navždy ji opustil? O nikoliv, *«Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi»*, tento hlas více neutichl. Od té doby zaznívá po celá století, od východu až na západ; slyší jej všechna pokolení, celé lidstvo vykoupené až k poslednímu smrtelníku v den soudný. Bůh není přítomen mezi námi, jako kdysi mezi svými učedníky; není také mezi námi přítomný v nadzemské kráse, jako na hoře Tábor, pak by bylo mu lehkým přitáhnouti k sobě všechna srdce, pak by pro člověka nebylo boje, pokušení a také žádných zásluh. Jak tedy bydlí mezi námi? Jest přítomen v nejjednodušším, nejpřirozenějším, nej-

všeobecnějším útvaru země, v symbolu pokrmu, ve způsobách chleba a vína. Jak skryl kdys svůj božský majestát pod tajemstvím svého dětství, své chudoby, své slabosti, svého kříže, tak skrývá jej zde v tajemství velebné svátosti. Toť nejnižší stupeň jeho ponížení, největší zázrak lásky. Zde mlčí moc slova jeho, ze kterého mluvila moudrost božská; zde mizí lesk jeho činů, který srdce lidská k víře nutil a umlčoval ústa protivníků. Ani jedinký paprsek jeho velebnosti, která vždy i v největším ponížení z něho zářila a svět posvátným úžasem naplňovala, ani jedinký takový paprsek nepadá na tuto svátost. Všecko tu jest chudičké, prosté, bez lesku, tiché a pokorné.

Ale nejhlubší potřeba lidská jest tu ukojena, jest to ona všeobecná touha, míti Boha na blízku.

Kardinál arcibiskup Vaughan vypravuje: Anglikánský kazatel přišel jedenkrát se svojí pětiletou dceruškou do Londýna. Tam navštívili různé kostely. Nejprve vešli do katolického chrámu. Děvčátko povšimnulo si ihned věčného světla.

›Tatínku, k čemu tato lampa?‹

›Ta oznamuje přítomnost Ježíše Krista, který tamhle na oltáři za zlatými dvířkami jest skryt.‹

›Tatínku, ráda bych Ježíše viděla.‹

›Dvířka, jak vidíš, jsou zavřena a potom jest Kristus zahalen oponou, tak že bys ho nemohla spatřiti,‹

›Ach,« odvětilo děvčátko, ›jak ráda bych Krista Pána viděla.«

Po té odebrali se do kostela evangelického. Zde nebylo lampy, nebylo svatostánku. ›Tatínku, proč zde není žádné lampy?« ›Poněvadž tu Kristus není přítomen.«

Této odpovědi se dítě diví. Hluboce jest jí dojata. Od té doby mluvílo jen o kostelích katolických; do protestantského kostela nechtělo živou mocí více vkročiti. A to učinilo hluboký dojem i na otce. Vždy zřetelněji poznával, že jen tam se člověk skutečně šťastným cítí, kde Kristus bydlí. Vzdav se fary své, která mu ročně vynášela 1000 liber šterlingů (24.000 korun), přestoupil se svou rodinou na víru katolickou, *aby mohl býti tam, kde Kristus bydlí.*

## II. Svědectví Boha.

Rochus z Rochova vypravuje v malém spisku (›Glückliche Fahrt«, Pflugmacher, Leipzig), že ještě jako protestant byl jedenkrát přítomen processí o Božím Těle. ›Že monstrance v rukou kněze obsahuje něco úctyhodného a svatého, sice jsem věděl,« píše, ›co by to ale bylo, nebo dle mínění katolíků býti mělo, bylo mi úplně nejasno. Šel jsem s průvodem a klekl ochotně s ostatními na zem, kdykoliv za zvuků zvonů, střelby a hudby udělováno bylo požehnání. Pokleknutí v tomto slavnostním okamžiku bylo mi

milé, potřebné. Odpovídalo okamžité mojí náladě, jako úkon nejvyšší úcty před tajemným předmětem, jehož podstaty dosud jsem neznal. Ve skutečnosti byl to náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus sám, před nímž poprvé v životě svém jsem klekl; on to byl, jenž v nejsvětější Svátosti Oltářní mi byl tak na blízku a mně poprvé žehnal. Jak by bylo možno, aby toto požehnání nezapustilo hlubokých kořenů milosti v srdci mém, které již dávno toužilo po něčem lepším a vyšším.◀ Tak píše Rochus z Rochova. Tento šlechtný důstojník vrátil se šest let později skutečně do lůna katolické církve a složil dne 10. prosince 1852, v přítomnosti pozdějšího knížete biskupa Jindřicha Förstra v dómu Vratislavském slavné vyznání víry. První požehnání svátostného Krista dalo k tomuto návratu podnět.

A jak tomu bylo u tohoto šlechtného důstojníka, zda není podobně u tisíců a milionů lidí jiných? Zda i jim neplatí slovo sv. Jana (1. 27.): »Uprostřed vás stojí, jehož vy neznáte◀? Kdo že jest v našem středu? Kdo že bydlí ve svatostánku katolické církve? Ježíš Kristus, Syn Boží. A kdo že nám to dosvědčuje? Opět Ježíš Kristus, věčná pravda.

## I.

Když Židé božského Spasitele po zázračném nasycení našli v synagoze v Kafarnaum, očekávali nový podobný zázrak od něho, Kristus

nevyhověl jim, ale poukazuje na jiný druh chleba, řekl: »Já jsem chléb života. Vaši otcové jedli mannu na poušti a zemřeli. Já jsem chléb živý, který s nebe sestoupil. Buďte-li kdo jísti z tohoto chleba, živ bude na věky, a chléb, který vám dám, jest tělo mé, jež vydáno bude za život světa.« (Jan, 6.) Kristus nazývá se tudíž živým chlebem a chce, abychom tento chléb jedli. Slova Spasitelova jsou tak určitá, že Židé nemohli jinak, než doslovně jim rozuměti. Proto hádali se ve spolek a pravili: »Jak nám může dáti tělo své k jídlu?« Kdyby to bylo nedorozumění, jistě by Kristus to vysvětlil. Než, co činí? Právě proto, že doslovné pojmání bylo správné, opakoval výrazy ještě jasnějšími, co před tím řekl: »*Amen, amen, pravím vám: Nebudete-li jísti těla syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední.*« A aby každému řeč jeho byla jasná a srozumitelná doložil: »Neboť tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.« A co se nyní stalo? Povzbudila snad tato důrazná a jasná slova Kristova Židy k víře, že tělo a krev Syna Božího jest pokrmem a nápojem duší? Ne. Naopak sami učedníci počali reptati přejíce si, aby mistr jejich tato slova odvolal, poněvadž prý jsou tvrda, nepochopitelná, nejasná. A Kristus? Ani slůvka neodvolal, ani slůvkem význam řeči své neseslabil; ničeho ne-

přidává na vysvětlenou, poněvadž učedníci správně mu rozuměli; spíše žádá i od nich víru pro slova svá, která jsou »duch a život«. A když mnozí z jeho učedníků ho proto opustili, nevolal jich zpět, ač jedinkým slůvkem nedorozumění odstraniti by mohl ba musil. Obracejí se k apoštolům a táže se: »Chcete i vy mne opustiti?« Kristus tedy nejen že ničeho neodvolává, ale dává apoštolům na srozuměnou, že mohou jíti, nevěří-li slovům jeho. Tu však předstupuje Petr před mistra svého a jménem ostatních apoštolů praví: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili, že ty jsi Kristus, Syn Boží«.

Tak slyšíme z úst samého Krista Ježíše, co praví o chlebě, kterým chce živiti duše naše k životu věčnému. I nás, jako ten lid tehdy v ulicích Kafarnau, opět a opět svatě ujišťuje, že chléb tento není ničím jiným, než jeho tělo. »Chléb«, praví »který vám dám, jest tělo mé za život světa«.

Uvěříme Kristu na slovo, či budeme pochybovati a reptati jako židé? Ach obejmeme živou vírou toto nad vší pochybnost povznesené zaslíbení; *víme, kdo je učinil*. Jest to ten, jehož slovo nikdy nelhalo, ten, jehož slovo jest právě tak všemohoucí, jako pravdivé. Praví-li tento: »*Chléb, který vám dám, jest tělo mé za život světa*«, tož padněme s Petrem na kolena a zvolme: »*Ke komu půjdeme: Ty máš slova ži-*

*vota věčného. A my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn Boží.*«

## II.

Božský Spasitel po zázračném nasycení přislíbil, že nám nejsvětější tělo své dá za pokrm. Co tedy přislíbil, *to nám dal při poslední večeři.* Obklopen svými apoštoly, bere chléb do svatých rukou svých, do oněch rukou, které tolik zázraků vykonaly, ve svatém roznícení vzhlíží k nebesům a děkuje vřelými a vznešenými slovy Otci, takže apoštolové v hlubokém pohnutí a mlčení k němu pohlížejí. Potom žehná chléb, žehnáním úplně jiným, než tehdy na poušti, kde pět chlebů a dvě ryby zázračně rozmnožil, Máť nyní připravit zázračný chléb, jehož sotva stínem byl onen chléb na poušti; máť nyní podati pokrm ne pro 5 tisíc, nýbrž pro miliony milionů až do skonání světa.

Co tento pokrm jest, to zvěstují slova, která nyní následují. Spasitel pozvídá svůj hlas a praví slavnostně a s důrazem nad chlebem: *›Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé, které za vás vydáno bude.*« Hned na to láme chléb a podává jej apoštolům za pokrm, jako onen chléb, o kterém kdysi pravil: *›Chléb, který vám dám, jest tělo mé za život světa.*« Podobným způsobem říká nad kalichem s vínem: *›Vezměte a pijte z toho všichni, totoť jest krev má, která za vás vylita bude.*« —



A podává jim krev svou jako nápoj, jak to kdys přislíbil, když řekl: »Krev má právě jest nápoj.«

A nyní všimněte si dobře toho, co Ježíš vyřkl nad chlebem a vínem. Co ujistil o chlebě, který žehnal a lámal? Neujistil, že jest to jeho tělo? A co ujistil o víně v kalichu? Neujistil, že jest to jeho krev? Nestačí to tebe přesvědčiti, že v tom okamžiku chléb nebyl více chlebem, nýbrž proměněným tělem jeho; že v kalichu nebylo více víno, nýbrž krev Kristova, v kterou víno všemohoucím slovem svým proměnil? »Jsem chycen, nemohu více ven: text jest příliš mocný a nedá se smysl jeho slovy překrucovati,« tak doznati musil sám Martin Luther. (De Wette VI. 577) t. j. slova Spasitelova jsou jasná a určitá a nemohou jinak vysvětlena býti, než o skutečném jeho těle a krvi.

A kdo jest ten, který tak zřetelně a slavnostně tato slova nad chlebem a vínem vyřkl? *To jest Ježíš Kristus, bohočlověk.* Komu máme věriti, ne-li svému Pánu a Bohu? Jak bychom mohli o něčem pochybovati, co tento tak jasně a zřetelně, tak důrazně a slavnostně vyřkl? »*Jestliže Kristus,*« píše s prostou jednoduchostí a přesvědčující silou sv. Cyrill jerusalemský, »*jestliže Kristus ujišťuje a říká nad chlebem: totoť jest tělo mé, kdo se opováží o tom pochybovati? A jestliže týž právě tak důrazně řekl: totoť jest krev má, kdo opováží se o tom pochybovati a říci, že to krev není? V Káni galilejské proměnil*

*kdysi vodu ve víno, a neměl by nyní moc míti, víno proměnit ve svou krev?«*

Touto myšlenkou proniknuta, umlčela kdys sv. Johanna Františka de Chantal jako malé děvčátko Kalvína, který popíral skutečnou přítomnost Krista v nejsvětější Svátosti Oltářní. *»Co,«* pravila plna rozhořčení, *»co, vy nechcete věřit? Chcete z Krista lháře činiti, když pravil: totoť jest tělo mé?«* A když Kalvín s úsměvem malé dívce sladkostmi chtěl ústa zavřít, hodila je do ohně se slovy: *»Vizte, tak budou jedenkrát hořeti ti, co Kristu nevěří.«*

Bůh odměnil tuto živou víru svaté Johanny tím, že cítila takřka přítomnost Kristovu ve Svátosti Oltářní. Jistý kněz, jemuž nelíbila se horlivost dívky při častém sv. přijímání, podal jí jedenkrát místo svaté hostie obyčejnou neproměněnou, tedy obyčejný chléb. Sv. dívka ve chvíli přijímání zpozorovala podvod a důrazně tomu se opřela. Kněz s posvátnou hrůzou přiznal se k činu svému, hlubokou nad ním lítost projevuje.

Ale, namítne někdo, jak jest to možno, že z chleba a vína stane se tělo a krev Ježíše Krista? Jak jest možno, že pod způsoby chleba a vína jest přítomno tělo a krev Krista Pána? Takového pochybovače mohli bychom tázati se zase my. Jak jest to možno, že z nepatrného zrnka vyrůstá zlatý klas se 100 novými zrnky? Jak jest to možno, že pokrmy, které jíme, mění se v tělo a krev? Jak jest to možno, že z vajíčka vylíhne

se housenka, housenka se zakuklí a z kukly vyletí pestrobarevný motýl? Mohl by nám onen věčný pochybovač tyto věci laskavě vysvětliti, může je snad pochopiti? Nemůžeš-li, můj milý, ani takovéto pozemské věci pochopiti, ač denně je máš před očima, jak bys chtěl pochopiti to, co jest nadpozemské, nebeské, nad nebesa povýšené, t. j. nejsvětější Svátost Oltářní? Uvaž, že zde jde o dílo Boha, při kterém celou svou moudrost, své umění, svou všemohoucnost vzal ku pomoci! A to chceš pochopiti ty? Tak malicherným si Boha představuješ? *»Neboť věčný, nekonečný Bůh, jehož moc přesahuje všechny hranice, činí veliké, nepochopitelné věci na nebi i na zemi a jeho divy nepochopíš, jich nevystihneš. Kdyby díla boží byla taková, že lidský rozum snadně by je chápal, nemohla by více zvána býti zázračnými a velikými,«* praví Tomáš Kempenský v knize *»Následování Krista«*. Pán poručil a nebe bylo stvořeno; Pán poručil a bylo tu moře; Pán poručil a všichni živočichové povstali. Leží-li taková moc v pouhém slově Boha, že věci, které nebyly, počaly býti, čím více bude míti moci, to, co již jest, proměnití v něco jiného? Nebe nebylo, země nebyla, moře nebylo. A písmo svaté vypravuje s báječnou stručností: *»Řekl, a stalo se; poručil a vše tu bylo.«* Tak jest před pozdvihováním na oltáři chléb a víno. Po konsekraci (po pozdvihování) jest tam pravé tělo a pravá krev Ježíše Krista; neboť on to řekl a

proto jest to tak, on to poroučí a ve svatém proměňování se to děje. *To jest ta tvůrčí síla Pána, který svým slovem právě tak lehce chléb a víno ve své tělo a svou krev proměnit může, jako z ničeho nebe a zemi vytvořil.*

Proto nemůže žádný rozumný člověk pochybovati o přítomnosti Krista Ježíše ve Svátosti Oltářní; za to nám ručí božské jeho slovo. Lidé mohou nás klamati, smysly naše šáliti. Ale slovo Páně klamati a šáliti nás nemůže. Jeho slovem můžeme býti tak bezpečni a jisti, jako bychom pod způsoby chleba a vína tělesného Krista viděli; jeho slovo zaručuje nám ještě větší jistotu, poněvadž zde každý klam naprosto jest vyloučen. Nebo rci, kdyby Ježíš při každém přijímání skutečně se ti zjevil ve chvíli, kdy kněz hostii ti podává, a řekl: »Dítě, věz, že to jest tělo mé«, mohl bys jen na okamžik pochybovati, že tomu tak není? Vidíš, Ježíš to řekl *jednou a ponejpru*, když podával svaté přijímání, a to musí každému dostačiti, podruhé netřeba mu toto opakovati.

Roku 1492 vloupali se lupiči do kostela v Lungeru (kanton Obwalden ve Švýcarsku). V kostele ukradli kalichy a ciborium se sv. hostiemi. V blízkém lese pohodili svaté hostie na zemi. Nádoby ale odnesli. Jeden z lupičů byl chycen. Přiznav se k svému zločinu, ukázal místo, kde pohozené hostie ležely. Veliké processí vydalo se tam. Kněz sebral svaté hostie do ka-

icha, tak vypravuje o tom starý rukopis, a náhle vytryskl na onom místě čistý, zdravý pramen vody. V brzku byla vedle postavena kaple a věřící z dalekých končin tam putovali, často zázračně vyslyšeni bývajíce. Ještě dnes těší se toto poutní místo obrovské návštěvě poutníků švýcarských.

Ve městě Latacunga (Ecuador) byla dne 22. února 1757. v jesuitském chrámu čtyřicetihodinná pobožnost, Večer mělo býti závěrečné kázání. Byly poslední dny masopustu. Náhle povstalo zemětřesení. Kostel se boří, v ssutinách pochováno na 200 lidí. Jenom hlavní oltář zůstal neporušen. Nejsvětější Svátost Oltářní v monstranci, kolem hořící svíce, vše v neporušeném pořádku.

Podobných zázraků stalo se mnoho; milý Bůh chtěl tu pomoci lidské slabosti. Ale ptám se, jest zapotřebí takových a podobných zázraků, abychom uvěřili přítomnosti Ježíše Krista v této svátosti? Zajisté, že nikoliv. Třeba by takové zázraky tisíci věrohodnými svědky potvrzeny byly, my jich nepotřebujeme. *Neboť slovo Kristovo, na které se opírá naše víra, nepotřebuje žádného potvrzení a ani sto, ani tisíc svědků neuciní je věrohodnějším, poněvadž nám nekonečně více zaručuje, než všechny zázraky, všechna svědectví lidí.*

Proto nechtěl sv. Ludvík, král francouzský, svého času spatřiti božské Jezulátko, jež ukazovalo se v ruku svatého kněze při mši sv., řka,

že nezná větší záruky pro přítomnost Kristovu ve Svátosti Oltářní nad vlastní jeho slova.

Je-li však Kristus skutečně a pravdivě u nás, bydlí-li ve svatostánku, pak musíme s hlubokou úctou vcházet do kostela, pak musíme častěji jej navštěvovati a ve Svátosti Oltářní se mu tam klaněti.

### III. Poslední vůle Krista Pána.

V jedné osadě Westfálska byla po prvé konána 40tihodinná pobožnost. Když kněz zval ku pilné návštěvě, řekla žena jakás: »Pokud tato pobožnost bude trvati, nohou o kostel nezavádím.« Dva dny před započatím pobožnosti zemřela a mrtvola její byla dle tamějšího zvyku v první den 40tihodinné pobožnosti nesena do kostela.

V Curychu (Švýcarsko) odevzdal r. 1846 na smrt nemocný katolík svému příteli peníze, aby za ně nakoupil svíci pro kostel. Přítel nakoupil svíci tolik liber, kolik mu bylo řečeno, ne však svíci voskových, nýbrž nejhorších a ovšem i nejlacnějších. Proto nebylo jich použito na oltářích, nýbrž kolem rakve při pohřbech. První mrtvola však, u které ony méně cenné svíce byly rozsvíceny, byla oňoho muže, jenž kostel o pravý vosk ošidil. Proč asi tyto nápadné tresty? Proto snad, že ve svatostánku uchovává se kousek chleba, který nás na Krista upamatovati má? Nikoliv, ale že Kristus Pán v našich kostelích bydlí, který

každý zločin na něm spáchaný potrestá, často již na tomto světě. Božskému Spasiteli nebylo dosti, že pro nás žil a zemřel, on chtěl stále mezi námi zůstat, *jako odkaz sebe sama nám zůstaviti.*

Sestavuje-li někdo poslední vůli, učiní to jistě jasně a zřetelně, aby po jeho smrti nevstaly zbytečné soudy a processy. I Kristus učinil před svou smrtí poslední vůli, a jest samozřejmo, že ji učinil co nejjasněji a nejzřetelněji.

Bezprostředně před svým utrpením a smrtí svou, kdy vrátiti se hodlá k nebeskému Otci, nemůže se rozloučiti se světem, aniž by mu nezanechal památky. A co mu zanechal? *Sama sebe.* »*To jest tělo mé, to jest krev má,*« tak zní poslední jeho vůle, jak nám tři evangelisté a sv. Pavel sdělují, když vypravují o ustanovení nejsvětější Svátosti Oltářní. *Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé, které za vás vydáno bude. Vezměte a pijte z toho všichni; totoť jest krev má, krev nového zákona, která za vás a za všechny vylita bude na odpuštění hříchů.* Nejsou to slova jasná? Kdo by chtěl tvrditi, že Kristus slovy těmi snad myslil: toto znamená tělo mé? Kdyby to byl jeho úmysl býval, jistě by to byl také zřetelně řekl. On však řekl: *Totoť jest tělo mé.* Zde není přece jiné vysvětlení možné. Či měl skutečně Syn boží mluvití nejasně ve věci, která pro celé křesťanstvo jest tak nekonečně důležitá? Měl svou poslední vůli temně a dvojsmyslně proje-

viti? Neměli bychom do dnes míti jistotu o jeho odkazu? Neměli bychom dodnes věděti, kdo vlastně pravdu má: ti, kteří v přítomnost Ježíše Krista ve Svátosti Oltářní věří, či oni, kteří ji úplně zavrhnou, nebo oni, kteří v ni věří toliko v okamžiku přijímání, nebo konečně ti, kteří říkají, že jest lhostejno, co si člověk o tom myslí? Kdo něco podobného tvrdí, ten rouhá se Bohu.

»Toto jest tělo mé, toto jest krev má!« Jak vznešená a zároveň prostá jsou slova tato! Kdo by chtěl význam jich překrucovati? Slavný a vážný jest tu okamžik, kdy Kristus tuto svátost ustanovuje; jak vážné a slavné jest jeho chování. Kdo by se chtěl domnívati, že tu jde o nějaký symbol, o nějaké znamení, které by nám tělo Páně mělo připomínati? Kristus odevzdává světu odkaz, Pán všehomíra dává lidstvu dar. Co pak? Kousek chleba! Který rozumný člověk to pochopí? Bohočlověk ustanovuje před smrtí svou poslední vůli a odporučuje v ní světu co? Kousek chleba! Který rozumný smrtelník to pochopí? Kristus udílí jasnými slovy rozkaz, aby po všechny budoucí časy dalo se totéž, co on činil. »To čiňte na mou památku.« Jde-li však při večeři Páně o pouhou vzpomínku na Ježíše Krista, pak musíť též Kristus předvídati, že tímto rozkazem milliony lidí do osudného klamu budou vrženy, že jeho vinou milliony lidí kousku chleba se budou klaněti, tudíž mrzkou páchat modloslužbu. Který rozumný člověk by mohl něčemu



takovému uvěřiti? Něco podobného mysliti? Zde jsou možny toliko dvě věci: *Budto musíme popřítí, že Kristus jest skutečně Bohem a tím rozpadá se křesťanství v nivec; anebo jest pravda, co katolická církev téměř po dvě tisíciletí učí, že totiž Ježíš Kristus v nejsvětější Svátosti skutečně pravdivě a podstatně jest přítomen, jakmile posvěcený kněz nad chlebem a vínem vyřkne slova: »Totoť jest tělo mé, totoť jest krev má.«* Proto píše také učený protestant Erasmus Rotterdamský: »Nikdy jsem si nedal namluviti, že by Kristus, tato věčná pravda a láska, nechal svou církev tak dlouho v bludu, aby místo jemu, klaněla se trošce mouky.«

Ale dejme tomu, že církev nemá pravdu. Kdo ji potom má? Poslyšte, jak ti, co stojí mimo církev, tato slova Kristova vysvětlují. Jedni praví: Kristus jest ve chlebě přítomen, a sice v okamžiku sv. přijímání. Není pravda, říkají druzí, tělo Kristovo vzdáleno jest od chleba tak daleko, jako nebesa od země; chléb znamená toliko tělo Kristovo. Nechte hádek, přicházejí třetí, jdi si každý ke stolu Páně a mysl si při tom, co chceš. Vidíš, tak dává každý odpověď jinou. Ano, o těchto čtyřech slovech: »Totoť jest tělo mé,« existuje dnes více než 300 různých výkladů, výkladů, jež sobě odporují, jichž vynálezci houževnatě tvrdí, že jen jejich výklad jest pravý. To jest kletba za onu hroznou opovážlivost, se kterou poslední odkaz Kristův po tři sta let se roz-

řeďuje, trhá a znetvořuje. Kde tedy bude pravda? Tam, kde slova Kristova se vykládají dle libovůle, jak komu to napadne? Či tam, kde slova Kristova se krátce přijímají tak, jak zní?

Italský slavný malíř Leonardo da Vinci konal kdysi uměleckou cestu po Švýcarsku. Náhodou dostal se do společnosti dvou protestantův, kteří posmívali se slepé prý víře katoliků v nejsvětější svátost Oltářní. Jeden z nich byl přívrženec Dr. Martina Luthera a tvrdil, že chléb stává se tělem Kristovým v okamžiku sv. přijímání, druhý, stoupenec Zwingliho, tvrdil zase, že chléb znamená toliko tělo Páně. Nyní tázali se svého spolucestovatele, co on o tom soudí. Místo odpovědi načrtl ženiální tento muž několika rysy obraz Krista, jak sedí při poslední večeři a drží chléb v ruce. Po jeho pravici načrtl obraz Lutherův, po levici obraz Zwingliho. Pod obraz Kristův napsal slova ustanovení: »Totof jest tělo mé,« pod obraz Lutherův: »Totof bude tělo mé« a pod obraz Zwingliho: »Totof znamená tělo mé.« Pod tyto tři věty napsal konečně větu čtvrtou: »Kdo z nich má pravdu?« Sporná otázka byla tím rozluštěna. A skutečně, kdyby svět po 15 století, t j. až do náboženského převratu 16. století nalézal se v bludu co se týče výkladu slov Kristových při poslední večeři, pak bychom musili jemu říci: »Ty sám jsi nás zklamal, ty sám jsi nás do bludu zavedl, ty jsi blud tento i zázraky potvrdil.« Takto mluvíti bylo by totéž,

jako Bohu se rouhati. Zbývá nám tedy vždy jen jediná možnost: slova Kristova bráti tak, jak zní, a jak je církev Duchem svatým vedená po 19 století věří a vykládá.

Zeptejme se konečně i apoštolů, jak oni vykládají tuto poslední vůli božského Spasitele; oni musí přece smyslu slov těchto nejlépe rozuměti. Budiž sv. Pavel naším svědkem. Týž píše: *Kalich požehnání, který žehnáme, zdaliž není společenství krve Kristovy? a chléb, kterýž lámeme, zdaliž není účastenství těla Páně? Já zajisté přijal jsem od Pána, což i vydal jsem vám, že Pán Ježíš v tu noc, v kterouž zrazen byl, vzal chléb a díky učiniv, lámal a řekl: Vezměte a jezte, totot jest tělo mé, kteréž za vás vydáno bude. to čiňte na mou památku. Tak i kalich, když povečeřel, řka: »Tento kalich jest nová úmluva v mé krvi, to čiňte, kolikrátkoliv píti budete, na mou památku. Nebo kolikrátkoliv budete chléb tento jísti a kalich píti, smrt Páně budete zvěstovati, dokavad nepřijde. Protož, kdokoliv bude jísti chléb tento, aneb píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně. Zkusiž pak sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij. Nebo kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozsuzuje těla Páně.« (I. Kor. 10, 10; 11, 23—29.) To jsou slova apoštolova. Výslovně ujišťuje, že chléb a kalich, který jeho spoluapoštolové žehnají, jest účastenství na těle a krvi Kristově. Než o nikom by se nemohlo*

řící, že bere účastenství na těle a krvi Kristově, kdyby jen obyčejný chléb jedl. Apoštol praví dále: *»Kdo jí a pije nehodně, ten proviňuje se na těle a krvi Kristově.«* To znamená: Kdo nehodně přistupuje ke stolu Páně, ten dopouští se hrozného hříchu velezrády a prolévá znovu krev Kristovu. Ale jak by mohl dopustiti se někdo zločinu tak hrozného, kdyby v eucharistii přijímal jen pouhý chléb a pouhé víno? Dopustil by se snad vraždy ten, kdo by sochu Kristovu srazil s kříže a ji rozbil? Prolil by zločinně snad krev Kristovu ten, jenž by trochu vína zneuctil? Apoštol praví konečně: *»Kdo nehodně jí a pije, jí a pije sobě odsouzení, ježto nerozsuzuje těla Páně.«* Kdyby to byl pouhý chléb a víno, jak by mohl býti někdo kárán, že nerozeznává těla Páně? Mohl by někdo věčně býti zavržen, kdyby chléb a víno neměl v náležitě uctivosti? Tak tedy rozuměl poslední vůli božského Spasitele sv. Pavla. Jeho slova nepřipouštějí pochybnosti, že Kristus Pán při poslední večeři odkázal nám své svaté tělo a svou svatou krev, neboť jen tehdy mají slova apoštola národů smysl.

Kdo tedy jen poněkud dobré vůle jest a upřímně hledá pravdu, ten věří. Nemůže sice ani on toto vznešené tajemství o přítomnosti Ježíše pochopiti, ale shledá, že v něm také není žádného odporu proti rozumu, neboť ví:

1. Ve Svátosti Oltářní jest přítomno proměněné a oslavené tělo Kristovo. Jest tu přítomno

pravé, skutečné tělo Spasitelovo, ne však ve svém stavu přirozeném, nýbrž jak bylo a jest po zmrtvýchvstání. Toto více nezničitelné, oslavené a duchovní tělo Ježíše Krista prošlo kamenem, jenž přikrýval jeho hrob, prošlo zavřenými dveřmi večeřadla, kde apoštolové byli pohromadě.

2 Ve Svátosti Oltářní přítomen jest Kristus tajemným, zázračným způsobem, jako duch, který není odkázán na žádný prostor. Proto může Ježíš ve stejné době býti na různých místech. Kazatel mluví před velikým shromážděním, sta posluchačů slyší jeho slova, každý je přijímá a přece jest to slovo jen jedno, totéž slovo pro všechny. Podobně jest tomu se Slovem, jež tělem učiněno jest.

3. Způsoby, t. j. vše, co smysly svými chápeme, jako podobu, barvu, chut nějaké věci, jsou podle učení filosofů skutečně rozdílné od její podstaty. Všecko ale, tak tvrdí Leibnitz, co skutečně jest rozdílné, může všemohoucností boží býti odděleno a sice tak, že jedno trvá, druhé přestává, anebo oboje od sebe oddělené existuje. Učí-li tudíž katolická církev, že ve Svátosti Oltářní způsoby chleba a vína všemohoucností boží samy pro sebe trvají, t. j. bez podstaty (substance) chleba a vína, na jejíž místo vstupuje podstata těla a krve Kristovy, není v tom žádného odporu. Že by však všemohoucnost boží nemohla jednu podstatu proměnit v jinou, kdo by chtěl pochybovati? Či nevstupují denně podobné proměny před oko naše?

Neforemná housenka skryje se do země, tam se zakuklí a po čase vyleze z kukly nejkrásnější motýl, jenž lehce vzduchem poletuje. A chléb, který denně jíme, zdaž neproměňuje se v těle našem v krev? Co šťávy žaludeční dokážou, toho že by nemohl dokázati Bůh?

Než, kdybychom sebe hlouběji vnikli do tohoto tajemství odkazu Kristova, *tajemstvím zůstává přece*. Může to být příčinou tomu nevěřiti? Musíme všemohoucnost a lásku boží měřiti omezeným měřítkem lidského rozumu? Či není Všemohoucímu dovoleno něco činiti, aniž by rozum náš k tomu svolil? Má nějaká věc prohlásiti se za nemožnost, když my její možnost nenahlížíme? Nestvořil Bůh nebe a zemi z ničeho pouhým slovem: Budiž? Nedrží-li svět v nekonečném prostoru? Nevězíme-li, jak Gothe pravil, ve světě plném zázraků? Nejsme-li sobě sami záhadou? Vyložte mi na př. jak krev koluje žilami, jak duše celé tělo oživuje a proniká, jak ruka se hýbe dle přání duše! Vyložte mi tajemství života a smrti! Vyložte mi jsoucnost a podstatu Boha, můžete-li!

Proto musí člověk vše, i Boha popírati, anebo musí uznati tajemství a tudíž i tajemství o nejsvětější Svátosti.

Avšak čím tajemnějším a zázračnějším jest tento odkaz boží, tím větší zjevuje se v něm láska. A čím větší láska, tím více jsme zavázáni

k díkům. Nejlepším díkem jest *úcta k této nej-  
světější Svátosti.*

Pějme chválu libohlasnou,  
a tu radost naši jasnou  
uslyš hvězdná výšina.

(Lauda Sion Salvatorem.)

Tak pěje nám vstříc svatá církev. Navštíví-li Turci hrob Mohamedův, neodvází se ani mluvit, ani kašlati, neb ze zvědavosti se obracetí. A opouští-li mešitu, jdou až ke dveřím obráceni, aby k hrobu Mohamedovu neobrátili se zády. Tak to činí Turci, Mohamedáni. A jak se chovají mnozí křesťané ve chrámě živého Boha? Mluví, smějí se, pozorují a kritisují okolí; na vše možné myslí, jen ne na Krista na oltáři ukrytého!

Vstupují-li pohané v Číně a Žaponsku do chrámů svých, vrhnou se před obrazy bůžků na kolena, čelem země se dotýkajíce a zůstávajíce tak po delší dobu ležeti. A křesťan? Buďto si vůbec neklekne, anebo učiní pohyb, který spíše jest směšný než vážný. Tak se chová před nekonečnou velebností boží, před nejvyšším Pánem, jenž jedenkrát přijde soudit všech lidí. Jest to úcta? »Můj Bože«, volá sv. Alfons z Liguory, »jak to přijde, že naše kostely se nesřítí, a Ježíš Kristus je neopustí?«

Připomeň si proto, kdo ve svatostánku sídlí; nech všecky starosti a světské myšlenky venku před veřejemi; poklekni až na zem; usedni vážně

a důstojně do lavice a pokloň se v pokoře Kristu ve svatostánku. Nemluv a nedej se nikým k tomu svěsti.

Princ Condé přišel jedenkrát do kostela St. Sulpice v Paříži. Vedle něho seděl mladý seminarista, jehož zbožnost a skromnost princovi velmi se líbila. To musí býti jistě učený muž, pomyslí si, neboť zbožnost a učenost bývají často pohromadě. »Pane«, tázal se jej potichu, »co studujete v semináři?« Otázaný nedal odpovědi. Princ v domnění, že tázaný mu nerozuměl, ptal se podruhé: »Čemu se učíte v semináři?« Seminarista pozvedl hlavu a klidně odpověděl: »Učí nás tam v kostele mlčeti.« Princ byl zahanben a nikoho více si nevšímaje, počal se modliti.

S úctou ku nejsvětější Svátosti *spoj dětinnou důvěru*. Žid Heřman Cohen byl mistrem ve hře na klavír a varhany. Jednoho dne požádal jej ředitel kůru v kostele Valerianském v Paříži, aby hrál za něho při májové pobožnosti. Rád vyhověl Cohen této prosbě. Když dáváno bylo požehnání s nejsvětější Svátostí, nutila i jej tajemná moc jakás padnouti na kolena. Zmocnil se jej zvláštní neklid. Brzo na to dal se vyučovati v katolickém náboženství a 28. srpna 1847 byl pokřtěn. Zemřel jako kněz a řeholník morem, jež si přivodil při ošetřování nemocných. To způsobilo jedinké požehnání s nejsvětější Svátostí.

Jaké milosti teprve prouditi budou ze svatostánku do srdce zbožného ctitele!



»Ježíš Kristus včera a dnes a týž na věky«, praví apoštol. Když Ježíš žil na světě, tu celý život jeho byl nepřetržitým řetězem dobrodiní. Uzdravoval nemocné všeho druhu, slepým vracel zrak, hluchým sluch, němým řeč, chromým zdravé údy, mrtvým život a nikoho nepropustil bez útěchy.

»Ježíš Kristus včera a dnes a týž na věky.« Jako tehdy, tak jest do dnes pln lásky a dobroty k ubohému lidstvu a všem volá ze svatostánku vstříc známá slova: »*Pojďte ke mně všickni, kteří se namáháte a obtíženi jste a já vás občerstvím.*« Pojďte ke mně, kdož jste nemocní, neb doma nemocné máte, chci všechny uzdravit. Pojďte ke mně, kdož vězíte v okovech hříchu, dám vám milost ke kající zpovědi. Pojďte ke mně, kdož zápasíte s nedostatkem a nouzí života, postarám se o vás. Pojďte ke mně, pohrdá-li vámi svět, povýším vás v nebi. Pojďte ke mně, kdož utrpením zkoušíte, potěším vás. Pojďte ke mně, kdož nemůžete zdolat svoje vášně, dám vám sílu a přemůžete je. »*Pojďte ke mně všichni, kteří se namáháte a obtíženi jste a já vás občerstvím.*« *Pojďte všichni, kdokoliv jste, ať vznešení, či prostí, učení či neučení, bohatí či chudí, pojdte všichni ke mně, ke králi všech králů, k vládci všech vládců, který jsem slovem stvořil svět a druhým slovem tisíce jiných stvořiti bych mohl. Pojďte ke mně, kdokoliv chcete, za dne či v noci, z rána či na večer.* Tak mluví Kristus. To jest jeho

láska k ubohým lidem. Kdyby nechtěl proto s největší důvěrou k Spasiteli svátostnému přistoupiti a své prosby mu přednésti? Když sv. Alfons z Liguori ve vysokém věku 7 až 8 hodin ztrávil v kostele, když sv. František Xaverský polovici noci proklečel před svatostánkem, neměli bychom my ani  $\frac{1}{4}$  hodinky míti nazbyt pro něho? Obcuj s radostí každému požehnání, zúčastni se rád a ochotně každého průvodu ku cti této svátosti pořádanému, zdob dům Páně, jeho oltáře květinami, svícemi a čistým prádlem. Nezapomeň nikde na slova církevního učitele sv. Alfonse z Liguori: »Nic netěší člověka v hodině smrti tak, jako chvíle, které ztrávil před nejsvětější Svátostí Oltářní.

»Kdo se k Tvému stánku blíží,  
ve strasti a v těžkém kříži,  
jistě najde pokoj svůj.«

#### IV. Kristus ve Svátosti Oltářní učitelem všech ctností.

Dne 8. prosince 1852 bylo vídeňské korso v Prateru nad obyčej navštíveno jak chodci tak povozy. Svátek »Neposkvrněného Početí Panny Marie« a jasné příjemné počasí vylákaly tisíce lidí ven. Tu přichází v pestré této směsici kněz oblečený v roucho posvátné, nesa nejsvětější Svátost Oltářní k nemocnému. Obecenstvo uctivě ustupuje na stranu, smeká, mnozí klekají.

V hlučné vřavě, která panuje vůkol, zastavuje se náhle dvorní kočár. Vystupuje důstojník, mladistvý, majestátní zjev. Obnaživ hlavu, klesá uprostřed ulice na kolena a přijímá požehnání nejsvětější Svátostí. Kdo jest tento mladý muž? Jest to císař František Josef I., vznešený náš mocnář. Vládne od roku 1848. Téměř 50 millionů duší stojí pod jeho žezlem. A národové rakouští milují staříckého císaře, který při žádné příležitosti neopomene vzdáti hlubokou úctu svou králi všech králů. Každoročně doprovází průvod Božího Těla s hořící svící v ruce, doprovázen všemi arcivévodami. Lesk stejnokrojů, třpytící se řády, církevní a vojenský ráz, hřmění děl, zvuky hudby, nepřehledné zástupy obecenstva, to nadchne, to povzbudí; avšak krásnější než všecko toto jest hluboká úcta císaře.

O kdyby všichni vládcové chtěli pochopiti, jak upřímnou zbožností, veřejným vyznáním víry prospívají sami sobě! Neboť jich příklad působí mocně na jejich poddané; tito rádi napodobují svého vládce, víra zapouští hluboké kořeny do srdcí jejich, a s vírou roste i láska a věrnost ke trůnu. Neboť jen tam, kde poddaní poslouchají pro Boha, může se vládce na ně spolehnouti. Kde poslouchají z bázně před trestem, tam veta po bezpečnosti a míru. Náboženství jest základním sloupem všech trůnů a říší.

Kde chtěli svrhnouti dynastii, tam nejprve snažili se odstraniti katolické náboženství. Pak to šlo velmi rychle a hladce.

Zádnému vládci nemůže ujíti, že příklad jeho jest mocnějším, než všechny zákony. »Uti rex, ita grex«; »jaký pastýř, takové stádo!« Nic však nepotvrzuje ctnostný život národa tou měrou, jako úcta a láska k nejsvětější Svátosti Oltářní; neboť zde sídlí učitel všech ctností.

Celá tisíciletí bloudilo lidstvo v temnotách, toužilo po božském učiteli, který přišel v plnosti času. A jako svět před Kristem neustále si žádal rebeského učitele, tak nemohl svět ani po Kristu bez něho býti. Proto nebylo božskému Spasiteli na tom dosti, že po 33 let žil v našem středu, on chtěl u nás zůstat i na dále, na vždy. Kde? Ve Svátosti Oltářní; zde postavil svou učitelskou stolicí, ze které vždy znova káže moudrost svou.

Ježíš Kristus jest v eucharistii nekonečně blažen jako v nebi; avšak on jest zároveň *ve stavu nejhlubšího ponížení*. Nezměrná blaženost naplňuje jeho boholidskou duši; neboť jako prostorami nebes nese se nikdy nepřestávající chvalozpěv všech hvězd a sluncí Pánu všehomíra, jenž je stvořil, jako v církvi vítězné na onom světě oněch 24 nejstarších padá na tvář před beránkem, aby mu pěli píseň novou po celé věky, tak vznáší se z okršku zemského chvalozpěv, přehlušující všechny hříchy a nepravosti, k onomu, jenž člověkem se stal a ve Svátosti Oltářní ve středu našem zůstal. A nechť uplynou tisíciletí, nechť milliony smrtelníků se narodí a zase zemrou — přes všecken nářek, přes všechny změny života

nese se píseň: »Tomu, jenž ve svatostánku sídlí, budiž čest a sláva po všechny věky!« Ježíš však sídlí tu v nejhlubším ponížení.

Ponížení Kristovo v jeslích betlemských jest veliké; Nekonečný objevuje se jako slaboučkový tvor, Všemohoucí jako bezbranné dítě, Stvořitel chráněný svými tvory; jež nebesa nemohou obsáhnouti, ten zavínut do chudých plének; před kterým hory v úžasu povstávají a propasti výkřik hrůzy vydávají, tomu Betlém odpírá přístřeší, ten leží v jeslích, ve chlívě! Zajisté toto ponížení jest veliké, ale božskému dítěti nikdo se neposmívá; ponížení jest veliké, ale jen před málo osobami a ještě před takovými, které jsou samy pokorny a v dítku Syna Božího uctívají. Ano, ty nejčistší duše na světě se mu klaní: Maria, Panna bez poskvrny a Josef, Spravedlivý; chudí pastevci sklání před ním kolena svá; přicházejí knížata z dalekých krajin a skládají dary k jeho nohám.

Nebesa zvěstují jeho božství jasnou, nápadnou hvězdou, a andělé pějí své »Sláva« nad nivami Betléma.

Ponížení Kristovo na kříži jest větší. Ve chlívě skytaly mu jesle klid, na Golgotě způsobuje kříž hrozný bol; tam zahalují plénky útlé údy, zde plénky v hřeby se proměnily, z rozdrásaného těla řinula se krev, až vykrvácel. V jeslích ponížil se před několika, na kříži stává se předmětem veřejné pohany před celým světem, před

židy a pohany. U jeslí položili králové své koruny k nohám jeho, na kříži nese korunu sám na vlastní hlavě — korunu trnovou. Nad nivami betlemskými vznášeli se kůrové andělští, na Golgotě dva vrahové po jeho boku. V jeslích pronásledoval jej král Herodes, ke kříži přivedl jej vlastní jeho učedník. Ano, větší nežli v jeslích, jest ponížení Kristovo na kříži. Ale i zde klaní se mu jako lilie čistá Panna a Matka Maria a miláček jeho Jan; příroda jej vyznává a velebí: slunce se tmí, země se chvěje, skály pukají, opona chrámová se trhá, tak že sám pohanský setník volá: »Vskutku tento byl Syn boží.«

Největší jest však ponížení Kristovo ve Svátosti Oltářní. V jeslích a na kříži byla viditelná jeho lidská podoba, ze které dosud vycházel paprsek božské jeho velebnosti, v eucharistii jest božství a člověčenství skryto pod nepatrnou způsobou chleba: zde jeví se Stvořitel světa ještě slabším než dítě. Pěstoun Josef prchal s ním jen jedenkrát do Egypta, ale křesťanští národové a vlády vyhnaly jej tisíckrát z chrámů svých. Na kříži posmívají se mu Židé a pohané, v eucharistii to činí i přemnozí křesťané. K jesličkám dostavili se králové z daleké ciziny, aby se mu poklonili a obětovali, v eucharistii obětuje se Kristus sám svému nebeskému Otci a zůstává neustále v středu našem: ale tisíce lidí chodí kolem přibytku jeho bez víry, bez zájmu. Při smrti vydala příroda svědectví jeho božství, v eucharistii

trpí Kristus, když nehodní svatokrádežně jej urážejí. Tak vidíme zde Krista v největším ponížení *a co nám bez přestání hlásá*, jest pokora. Proč asi? Protože celý svět, protože každý člověk trpí nebezpečnou nemocí — pýchou.

Ježíš Kristus zdá se býti v nejsvětější Svátosti na pohled beze vší činnosti, a přece je zde opět pramenem všeho života. Zde mlčí moc jeho slova, ze kterého mluvila moudrost Boha; — zde mizí zář jeho činů, která srdce vodila ku víře a umlčovala nepřátele. A přece je zde pramen života; neboť odtud proudí prameny jeho milosti do všech dílů světa. Ježíš žije zde jen pro lidstvo, aby všechny bez výjimky přitáhl k srdci svému a jim řekl: *Pracuj i ty na záchraně jiných jak slovem tak příkladem.*

Veliká byla láska Ježíšova; sestoupil s nebe na zemi, trpěl a zemřel. Ale ve Svátosti Oltářní přesahuje jeho *dobrota a láska* všechny hranice, poněvadž bez přestání mezi námi sídlí a za pokrm se nám dává.

Podivuhodná byla trpělivost Ježíšova v přehořkém jeho utrpení a smrti. Ale podivuhodnější jest jeho *trpělivost* ve Svátosti Oltářní: přes všecku vlažnost a lhostejnost, přes všecku nevěru a svatokrádež zůstává u nás; stejně bydlí v mramorových dómech v Miláně a v New-Yorku, jako v chudých kostelích z prken sbitých někde na stanici missionářské. Tak učí nás Ježíš Kristus všemctvostem. Učí nás *horlivosti v uctívání Boha*, tím že

neustále na oltáři ctí, prosí a uprošuje nebeského Otce. Učí nás *poslušnosti* tím, že dává se dotýkati a přenáseti z místa na místo lidmi hříšnými. Ano, Kristus nejenom že nás učí každé ctnosti, on nám ji též dává, jestliže jej o to prosíme. Proto přístup každý k božské této stoličce učitelské a budeš vždy bohatší ctnostmi, vždy podobnější tomu, jenž pravil: »Buď svatý, jako já svatý jsem.«

### V. Obět Oltáře.

Za času francouzské revoluce měla Francie vším úsilím býti odkřesťaněna. Žádná provincie nebránila se tomu tak houževnatě jako Bretagne. »Zbořím vaše kostely«, pravil Jean Bon St. André k starostovi jedné obce, »abyste neměli ničeho více, co by vám starou vaši pověru připomínalo«. »Přece aspoň hvězdy budete nám musit nechat«, odpověděl prostý venkovan, »a ty jsou viděti mnohem dále, než naše kostelní věž.« Poněvadž mše svatá nesměla v kostelích se více sloužiti, shromažďovali se věřící za noci v domech neb stodolách, aby mohli mši svaté obcovati.

Také v Crozonu, těsně u moře, byl kostel zavřen a stodoly ku sloužení mše sv. nebylo. Co dělat? Bije půlnoční hodina. Kmitající světlo probleskuje v dálce na oceánu. Jest slyšeti hlas zvonku v hukotu vln. Sta rybářských člunů s muži, dětmi, ženatými a starci směřují k jednomu bodu na širém moři. Hlas zvonu slyšeti již z menší vzdálenosti; světla stávají se jasnějšími, a konečně



objevuje se předmět, k němuž lid se obrací: *jest to člun, ve kterém kněz slouží mši svatou*. Věřící jsou shromážděni kolem něho; v lodičkách vše na kolenou. A jak kněz Nejsvětější pozdvihuje a lidu k uctívání ukazuje, bijí se všichni v prsa a modlí se: »O Ježíši, v Tebe věřím, v Tebe doufám, Tebe miluji«. Hlasitý vzlykot a pláč hluboce pohnutého množství přehlušuje hukot mořských vln. Jaké úchvatné to divadlo! Kdo by neobdivoval živou víru tohoto lidu? Uprostřed noci shromáždí se na klamných moře vlnách, aby účastnil se nejsvětější oběti mše svaté. Jenom hvězdy a andělé nebes jsou svědky této slavnosti. Kéž by takováto víra, takováto láska panovala ve všech srdcích! Nemáme skutečně nic světějšího, nic úctyhodnějšího nad oběť mše svaté. *Kristus ji ustanovil; od časů apoštolských se již slouží.*

## I.

U všech národů země nalézáme víru v Boha a jako výraz uctíváme Boha — oběť. Tento všeobecný zjev náboženského života národů spočívá na potřebě lidské povahy, praví svatý Tomáš. Německý spisovatel Rosseger vypravuje o chudém chlapci, který na vysokých Alpách pásal kozy. Vyrostl jako dříví v lese. Rodičové nevěnovali jeho výchově pražádné péče. Neuměl číst, ani psát, nikdy neslyšel ničeho o Bohu. Jedenkrát bylo velmi urodné léto. Časté jarní deště podporovaly vzrůst trávy a kozy odměňovaly se hoj-

ným chutným mlékem. Chlapec pln radosti nadojil mléko do ploché misky, vylezl na střechu chatrče a postavil ji na hřeben. Starší pastýř, který chlapce pozoroval, plísnil jej, proč plýtvá drahocenným mlékem. Chlapec však živě odpověděl: »Slunce je má píti. To hodné slunéčko!« Pozoruješ, co se odehrávalo v duši tohoto prostého chlapce? Nikdo mu neřekl, že jest nějaký Bůh, tím méně, že jím jest slunce, a chlapec cítí potřebu odvděčiti se tomu, kdo mu dobrodiní prokázal. Ano, člověk cítí potřebu projevit úctu a dík Pánu všehomíra, hledati u něho pomoc v potřebách a nouzi, navázati s ním opět spojení, které následkem velké viny bylo přerušeno. Prostředek proto hledali národové v náboženských obětech. Měli by snad oběti scházeti v náboženství Vykupitele světa, který přišel ukojit všechny potřeby lidstva a pozvednouti k původní pravdě vše, co znetvořeno bylo modloslužbou pohanů?

Jako původní víra v jednoho pravého Boha pohany znetvořena byla v mnohobožství, tak zvrátila se čistá původní bohoslužba první doby v hnusné modlářství, ve kterém se setkáváme i se zločinnými skutky vraždy a hříchů všeho druhu. Jenom národ israelský zůstal nedotknut touto démonickou nákazou, poněvadž sám Bůh skrze Mojžiše ustanovil řád obětní a celou bohoslužbu. Oběti Židů však byly, jako celý Starý Zákon vůbec, jenom úvodem, stínem, předobrazem oné dokonalé oběti božího beránka, který svou smrtí

na kříži hříchy světa na se vzal. Neboť krev zvířat nebyla s to zničit hříchy, nebo vyplnit onu trhlinu mezi Bohem a lidmi: *Proto bylo nám třeba velekněze, který nekonečně povýšen byl nad člověka. To jest Ježíš Kristus, Syn boží.* Tím, že stal se člověkem, že hříchy všech lidí na svá bedra vzal a smrtí svou na kříži odpykal, zjednal zas spojení mezi Bohem a lidmi, pro jejich Bohu odcizené, znesvěcené duše otevřel pramen boží milosti. Tak stal se Vykupitelem světa.

Avšak smrtí Kristovou neměla veškerá obět přestat. I v Novém Zákoně musila býti ustavičná obět, která by nám onu věčně památnou obět na kříži stále připomínala a ovoce její přivlastňovala. Proto ustanovil Kristus Pán obět mše svaté, onu obět, která v Starém Zákoně byla předobrazena v oběti Melchisedecha, krále a kněze ze Salemu, který po slavném vítězství Abrahamově přinesl Bohu obět, chléb a víno; onu obět, kterou prorok Malachiáš předpověděl slovy: »Nemám zalíbení ve vás a darů nepřijmu z ruky vaší. Neboť od východu slunce až po západ veliké jest jméno mé mezi národy a na každém místě posvěcena a obětována bývá jménu mému obět čistá.« (Mal. 1, 10. 11.) Jenom v oběti mše svaté plní se tato slova prorokova. S jejím ustanovením přestávají oběti židovské. Obět mše svaté přináší se skutečně na všech místech, ve všech zemích a v každé denní hodině; jest to obět čistá, Nejsvětější se obětuje; touto obětí se oslavuje Bůh způsobem nejdůstojnějším. Jak byla ustanovena?

Bylo to po předcházející slavnosti tajemného beránka velikonočního, ve společnosti učedníků, v předvečer trpkého umučení a smrti, když Ježíš vzal chléb do svatých rukou svých, žehnal jej, děkoval a pravil: *„Vezměte a jezte, neboť toto jest tělo mé, které za vás vydáno bude* (t. j. obětováno bude) A potom vzav kalich žehnal jej a pravil: *»Vezměte a pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má, krev nového zákona, která za vás a za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.«* A Pán přidává k tomu rozkaz pro své apoštoly: *»To činěte na mou památku.«* Tak svorně píší o tom první tři evangelisté; mimo to obsahuje evangelium sv. Jana velmi důležitý úvod; to hlásá doslovně zase sv. Pavel jako bezprostřední zjevení, kterého se mu přímo dostalo od Krista a které věřícím zvěstuje a slavnostně klade na srdce, aby se zkoušeli při účasti své na této večeři Páně, neboť tak pokračuje: *»Kdokoliv jísti bude chléb tento aneb píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně.* (I. Kor. 11, 27.)

Na počátku světa pravil Všemohoucí: budiž a stalo se; rozkázal a věci povstaly z ničeho; dal přírodě zákony a tato se nezměnitelně jich drží. Totéž věčné Slovo, praví sv. Irenäus, pravilo v plnosti času nad chlebem: *»To jest mé tělo«,* a nad vínem *»To jest má krev,«* a podstata chleba mění se v tělo a krev Páně. Křest Kristův působí duchovní znovuzrození k důstojnosti dítky božího a není snad pouhým přijutím do věřící církve, pokřtěný jest v pravdě dítě boží, dítě mi-

losti; biřmování působí pravé posilnění člověka pokřtěného Duchem svatým k vyznávání víry a není pouhým povzbuzením k témuž; pokání působí opravdové odpuštění hříchů rozhřešením řádného kněze, tak že člověk svých hříchů skutečně je zproštěn. Právě tak nevykonal Kristus při poslední večeři žádný úkon pro pouhé podobenství a nedal apoštolům v chlebě a víně pouhý obraz, jinak by jeho nehodné přijímání nemohlo přivoditi smrtelný hřích — ne, nýbrž starodávnou obět beránka velikonočního doplniv a napřed oslaviv způsobem nekrvavým krvavou obět na kříži, proměnil Kristus skutečně a pravdivě všemohoucím slovem svým Chléb ve své nejsvětější tělo a víno ve svou nejsvětější krev, obé obětoval Bohu a přikázal svým učedníkům, aby totéž, co on i oni činili na památku jeho utrpení a smrti. Tímto určitým rozkazem ustanovil Kristus apoštolů své kněžím nového zákona podle řádu Melchisedechova, a obět oltáře učinil středem bohoslužby pro všechny časy. Jenom apoštolům, nikoliv všem ostatním věřícím, dal Pán rozkaz: Učte všechny národy, odpouštějte hřichy, čiňte toto na mou památku; jenom je a ne všechny ostatní ustanovil kněžím Nového Zákona a jenom ti, jimž apoštolové vzkládáním rukou a modlibou ve zvláštním svěcení Ducha sv. tuto pravomoc zase sdělili, byli uznáni za biskupy a kněze. Jmenuje-li sv. Petr všechny věřící královským kněžstvem, jako kdysi Mojžíš celý národ israelský

vyvoleným národem, královským kněžstvem nazýval, mají tato slova smysl pouze obrazný, dle něhož každý křesťan má se snažiti, obětovati Bohu celý život svůj. Tak a ne jinak rozuměli slovům Kristovým apoštolové, jejich žáci a nástupci; jenom v tomto a v žádném jiném smyslu vykonávali rozkaz Kristův, zavádějíce a sloužíce všude obět mše sv.

Proto nemáme v křesťanství dvou obětí. Máme obět jen *jednu*, obět, kterou Kristus přinesl na kříži a kterou na stu a tisíci místech obnovuje tajemným a zázračným způsobem. *Mše sv. jest drama, kde se obnovuje ono největší drama na kříži; ona jest srdcem katolického života, sluncem křesťanství, duší víry, středem katolického náboženství, souhrnem všeho dobra a krásna, jež v církvi boží možno nalézt.*

Jak jest to možno, že novotáři 16. století mši sv. odstranili! Oltáře v opuštěných kostelích protestantů, ony staré zvony na věžích, když mohutným chorálem svým v neděli se rozezvučí, volají bratřím od církve odpadlým slova, jež sv. Augustin svého času volal odpadlým od církve Donatistům a Manicheům: »*Vratte se zpět ku víře otců svých! Neboť vaši rodičové neměli té víry, kterou vy učíte. Vyšli jste z církve, která učí opak toho, co vy učíte*«.

## II.

*Skutečně, již apoštolové a jich žáci a nástupci slavili oběť mše svaté. Proto musil ji Kristus ustanoviti. Jak to dokážeme?*

Sv. Pavel píše v listu svém k Židům (13. 10.): »Mámeť obětní oltář, z něhož nesmí jísti, kteří slouží stánku« (t. j. židé). Obětní oltář jest oltář, na kterém se přináší oběť. To nemůže býti žádná jiná oběť než mše svatá, kde Spasitel se zároveň dává za pokrm, ale jenom křesťanům; židé, kteří učení Kristova nepřijali, neměli na ní žádné účasti.

V prvních dobách církve byli svatí, Bohem osvícení mužové, kteří napsali část ústního podání do knih, které dosud se uchovaly. Všichni vydávají svědectví o mši svaté. Jedni vypravují, jak mše svatá u nich se sloužila. Tak na př. vypravuje *svatý Řehoř nansianský* (zemřel r. 380), jak otec jeho vlivem mše sv. uzdravil se náhle z těžké choroby. *Sv. Monika*, matka sv. Augustina (zemřel 430), prosila své příbuzné, »aby všude, kamkoliv přijdou, byli jí pamětlivi při oběti mše svaté.« *Sv. Augustin* píše: »Místo obětí starozákonních obětuje se nyní tělo Kristovo a rozdává se těm, kteří se mše sv. účastní.« *Sv. biskup a mučedník Irenäus*, který svou víru přijal od žáka sv. apoštola Jana. píše: »Kristus vzal chléb, děkoval a pravil: »Totof jest tělo mé a tolikéž pravil nad vínem: Totof jest krev má. Viz, tak učil oběti Nového Zákona, kterou církev

přijala od apoštolů a na celém světě nyní obětuje. « Ne jinak mluví *církevní sněmy a nejstarší formuláře mešní*. Již první všeobecný církevní sněm nicejský (325) zapověděl, že jáhnové nesmí kněžím podávati sv. přijímání, »neboť to nepřipouští ani žádné ustanovení, ani žádný zvyk v církvi, aby od těch, kteří nemají moc obětovati, přijímali tělo Páně ti, kteří obětují. « A církevní sněm v Tridentu praví: »Kdo by tvrdil, že ve mši sv. nepřináší se pravá a vlastní obět, budiž z církve vyloučen. «

V nejstarších formulářích mešních, které dílem pocházejí z dob apoštolských, označuje se nejsvětější Svátost jako »obět«, jako »ustavičná obět,« jako »božská a nebeská obět,« jako »obět za živé a mrtvé,« jako »obět díky, chvály, prosby a usmíření;« jest tam zmínka o sv. oltáři, k němuž kněz jen s čistým svědomím a s bázní přistupovati smí. «

Roku 79 po narození Krista Pána bylo při výbuchu sopky Vesuvu zasypáno město Pompeji blíže Neapole. Po 18 stech letech odkryli větší část tohoto starého, pohanského města. Procházíme-li se dnes těmito zříceninami, můžeme si učiniti věrný obraz o životě a poměrech někdejších obyvatelů tohoto města. Mimo kupecké krámy a skladiště s zuhelnatělými zásobami, vojenské příbytky se zbraněmi, domy s tehdejším domácím nářadím, nalezneme tam oltář bohyně Isis, docela ještě se zbytky poslední polospálené



oběti, mnoho jiných chrámů a oltářů, soudních budov, divadel a paláců. Život starých pohanů povstává, jako kouzelným prutem vyvolaný, znovu před našima očima s překvapující věrností, ale zároveň tísnivě a příšerně. Okovy u mnohých dveří upomínají nás na otroky, kteří kdysi, jako psi, tu stáli na stráži ukováni řetězem, divadla na hrubé a surové zápasy gladiatorů, kteří před zraky obecenstva zápasili vespolek až do zmrzačení anebo úplného zabití, ohyzné obrazy bohů a různá necudná vyobrazení na hlubokou pokleslost mravní a tmavou noc, ve které nešťastní obyvatelé jakoby pochováni byli.

Vstupme nyní do jiného města mrtvých téže doby, *do města křesťanského*, abychom i zde poznali život, bohoslužbu, náboženské smýšlení a zvyky *prvních křesťanů*. Sestupme do podzemských jeskyň a chodeb, *do římských katakomb*. Zde nenalezneš pověry ani zoufání, nýbrž nebeské světlo víry a radostnou naději, ne modloslužbu a neřesti, nýbrž pravé uctívání Boha a nejčistší ctnosti. Do těchto podzemních slují utíkali se první křesťané, aby ušli krutému pronásledování svých nepřátel; zde slavili při bledém svitu lamp svou bohoslužbu; zde pochovávali těla mučedníků; zde povzbuzovali se navzájem k vytrvalosti v boji a radostnému vyznávání své víry; zde přijímali chléb silných a silni ve víře a lásce spěchali na bojiště mučednictví krváčet a umřít za Krista. Jak bohata jsou tato místa

zprávami, pomníky a upomínkami z prvních dob křesťanských. A co nám vypravují o víře a bohoslužbě prvních křesťanů?

Doby pronásledování byly pro ně dobami hrůzy. Vyznání víry, účastenství na bohoslužbě bývalo trestáno smrtí. Proto zahalovali křesťané, aby nebyli vyzrazeni, svoje nejvýznačnější články víry v roucho obrazů a podobenství a bohoslužebné úkony v tajemství biblických znamení, která pro zasvěcené byla úplně jasna, pro jiné však, »kteří stáli venku,« byla nesrozumitelná. »Pojďte,« pravil tehdy sv. Klement římský ku věřícím, »a shromážděte se v podzemních hřbitovech, čtěte sv. písmo, pějte hymny ku cti sv. mučedníků a všech svatých, obětujte Bohu příjemnou obět chvály a diků.«

Pro tuto obět nalezneme v katakombách ještě oltář zbudovaný nad kamennou rakví sv. mučedníka. Vidíme tu prázdný prostor stěn kolem a nahoře strop pomalovaný obrazy, představujícími obět Abrahamovu, Mojžišovu mannu na poušti, tajemnou rybu, jak plave ve vodách spásy, obětní kalich s patenou a hostií. *Ryba jest starokřesťanským symbolem Ježíše Krista, Syna Božího a Vykupitele světa.* V téže katakombě svatého Kallista blízko oltáře, jest namalován třínohý stůl, na kterém leží chléb a ryba. Před stolem stojí muž, který pravicí žehná tyto dary, na straně druhé pak jest obraz ženy, která spíná ruce v hluboké modlitbě. Kdo by v tomto

obrazu nepoznával znázornění mše svaté? Muž, který přioděn jest rouchem tehdy u kněží obvyklým, vztahující ruce své nad chléb a rybu, jest zřejmě kněz, který chléb žehná a konsekruje, t. j. v živou a božskou rybu, v tělo Ježíše Krista proměňuje a přináší tak obět mše svaté. Postava modlící se ženy jest obvyklý symbol církve, jejíž jménem kněz na oltáři obětuje a se modlí.

Kdo bude ještě pochybovati, že netvořila mše svatá střed bohoslužby již v nejstarších dobách křesťanství? A jako Kristus sám po tři dny ležel v hrobě a konečně mocně vstal z mrtvých, slavně vstoupil na nebesa, tak vystoupila i církev po 300letém krvavém pronásledování z podzemních slují, vešla přes veškerý odpor světa a pekla vítězoslavně do měst a vesnic, vstoupila do mramorových chrámů, vysokých katedrál a dómů, do kostelů a kaplí bez počtu, vystavěla tam oltář a slavila na něm, jako kdysi v tiché noci, nyní zas za jasného dne před shromážděným lidem odkaz Páně, tajemství poslední jeho večeře, ustavičnou obět smrti jeho na kříži. Plnic svoje světové poslání, nesla církev tento zděděný poklad do všech zemí na světě. Shromažďovala kolem oltáře jeden národ po druhém, slavila s nimi znovu vykupitelskou smrt Páně, podávala jim jeho tělo a uskutečňovala tak nový a věčný zákon: »To čiňte na mou památku!«

Ano i Nový Zákon musí míti ustavičnou obět, a sice obět těla a krve Ježíše Krista. Má ji ve

mši svaté. Mše svatá je ta nejdokonalejší obět díku a chvály, prosby a smíření; ona jest středem veškeré bohoslužby; ona jest školou a pramenem katolické obětavosti a zmužilosti. Žádné péro není s to vyliciti, jaké náboženské a mravní nadšení, jaká síla charakteru, jaká čistota srdce, jaká velkodušnost a jemnost, jaká trpělivost a odříkání, — *krátce, jaká obětavost a láska po devatenáct století prýštila z oltáře a z millionů dítek činila a činí živou, svatou, bohumilou hostii.* Zůstava tudíž pravdou: obět mše svaté jest ustanovena od Krista; byla sloužena od prvních dob křesťanských vždy a všude, kdekoliv církve se rozšířila, slouží se ještě dnes na nejzazších ostrovech jižního moře, jako na vysokém severu, na východu v ohromné Asii, jako v daleké Americe.

Proto nedej se ve své katolické víře a v bohoslužbě nikdy zviklati, ani posměchem ani tupením, jež nepřátelé na toto sv. tajemství vrhají, ani surovými letáky, jež do rukou ti cpou. Hanobí, čemu nerozumějí. Aby katolické náboženství vyvrátili ze základu, prohlašují mši svatou za pouhý vynález lidí; aby církve zničili, prohlašují každého kněze za podvodníka; aby pravou bohoslužbu odstranili se světa, hledí strhati s ní roucho pravdy, ducha a pravého významu. Ó, kéž bych měl hlas anděla, abych vás pro všechny dny života mohl varovati před těmito hlasy lákajících svůdců, rozsvítiti ve vás světlo

živé víry, povzbuditi vás ke zbožné účasti na nejsvětější oběti, ku svědomité návštěvě bohoslužby, aspoň každé neděle a každého svátku. Svět jest plný lži a klamu a všeliké nespravedlnosti. Mějte otevřené oči a zkoumejte bystrým okem, co ve světě se vám nabízí, abyste nevolili temnotu místo světla, noc místo dne, jed místo léku, smrt místo života. U nás v táboře volno-myšlenkářů musí již i Hus vystupovati proti mši svaté, ač známo o něm, že ještě krátce před svou smrtí zbožně mši svatou sloužil. Slyšte, co již před 16ti sty lety veliký učitel a mučedník církve, sv. Cyprián, pravil: *Jest jen jeden Bůh, jeden Kristus, jedna církev. V této církvi jsou jen jedny bohoslužby, jedna obět, jeden oltář a jedno kněžství. Ať podnikne lidská opovážlivost cokoli, aby kazila nařízení boží, vše jest nepravé, boha-prázdné, loupeží na Nejsvětějším.*«

Kéž nikdo vás nesvede s pravé cesty, nikdo neodtrhne od pravého učení Kristova, nikdo neuloupí Bohu jeho vyznavače, církvi její děti. Snažte se obcovati službám božím s hejvětší uctivostí, choďte k nim se srdcem plným živé víry a horoucí lásky. Na oltáři naleznete svého Krista, který prostřednictvím kněze za vás se obětuje, za vás prosí svého nebeského Otce. Vaše modlitby budou tím účinnější, vaše klanění a díkučinění tím bohumilejší, přinášíte-li to vše ve jménu a ve spojení s Kristem, »v němž se Bohu dobře zalíbilo.« Všichni, kteří mše svaté

zanedbávají, ať si jen pomyslí toto: Shasne paprsek, který od slunce se oddělí, zanikne potůček, který od pramene se odtrhne; umře úd, který odpadne od srdce; a katolík jest ztracen pro církev svou a víru, zříká-li se účastenství na oběti mše svaté a na bohoslužbě své církve. Opouští živý zdroj milosti a požehnání a kope si daleko v poušti cisternu, která vody udržeti nemůže. Prodchnuti živou vírou, stavěli křesťané uplynulých věků velebné chrámy a katedrály, při kterých oltář v choru byl východištěm, kříž však základní formou veškeré stavby.

Táž víra, totéž nadšení má naplňovati i nás, abychom ochotně přinášeli oběti pro krásu a výzdobu chrámu Páně, abychom co nejčastěji účastnili se mše svaté, — *která jest nejsvětějším a nejvelebnějším úkonem křesťanského náboženství, tepnou vši dokonalosti a svatosti, největším bohatstvím a nejskvostnějším pokladem církve.*

Nedivte se, když peklo od jakživa chrlilo celou svou zášť na tuto nejsvětější oběť; oslepuje člbvěka, aby v pošetilém šílenství proti ní bojoval. Zwingli a jeho stoupenci zničili katolické kostely, pobořili oltáře, oloupili kalichy a je rozstavili. Katolíkům pod přísným trestem bylo zapovězeno choditi na mši svatou. Každý měšťan curyšský, který navštívil mši svatou, třeba v cizině, musil zaplatiti pokutu jedné marky stříbra.

Ve Skotsku hrozil říšský sněm zabavením veškerého majetku, vyhnáním ze země, ba i tre-

stem smrti těm, kdož by obcovali na dále mši svaté. Královna Marie byla katoličkou a dala sloužiti v kapli své mši svatou. Proti tomu hrozné pobouření. Kacířský kazatel Knox hrozil jí tresty s nebe a vyjádřil se, že chce raději 1000 nepřátel viděti, než aby jedna mše v zemi se sloužila.

V Anglii zavržena byla mše jako Boha urážející vynález, a kdo se chtěl státi úředníkem, musil slavně přísahati, že nevěří v proměňování a ve mši svatou.

V Hollandsku uvrhli kalvíni 19 katolických kněží do žaláře a k smrti je odsoudili, že nechtěli zapříti proměňování mše svaté. Po dvou svázání byli vedeni na šibenici a oběšeni. To jsou gorkumští mučedníci.

Ještě dnes zuří peklo proti oběti mše svaté. Tím pilněji a horlivěji musí katolík ji navštěvovati. Císařovna Eleonora Rakouská, choť císaře Leopolda V., chodila denně na jednu i více mší svatých a po celou dobu při ní klečela. *Císařovna Marie Terezie* vyšivala vlastní rukou mešní roucha, která dosud v přemnohých kostelích se chovají. Pisateli těchto řádků byla mnohá roucha této císařovny v Uhrách ukázána. Všude, kamkoliv přišla, ve Vídni, v Praze, v Budapešti, denně obcovala mši svaté, s chotěm svým i s dětmi svými. Totéž činí slavně panující císař a král náš František Josef I.

Tak to vždycky činili zbožní a dobří křesťané; tak to zůstane až do skonání věků. Po-

kud církev světem bude putovati, chce Kristus jako obětní beránek zůstatí u ní, aby jí uděloval ducha mučednictví, ducha radostného utrpení a strádání.

Každá věřící duše čerpá pro sebe z oběti mše svaté dvojí úmysl a dvojí sílu : úmysl a sílu, trpělivě a poslušně snášeti vše, co Bůh na ni sesílá, býti spokojenou v každém stavu a ve všech poměrech ; za druhé úmysl a sílu, v dobrovolné lásce obětovati sebe za svět, za bližního.

## VI. Pokrm duše.

Žijeme v »zlatém věku«. Během 40 let vycházela zářící hvězda zlatá řadou nad Kalifornií, Australií, Transválem a Rhodesií. A dnes stkví se znova jako čarovná severní záře nad ledovými nivami nejzazších končin severozápadní Ameriky. Klondika jest čarovné slovo, které z milionů rtů zaznívá, zlatý cíl, k němuž milliony očí se obrací.

A přece vyžaduje cesta tam neuvěřitelné obtíže, a život tam jest nepřetržitým řetězem útrap a námah. Zásoby a zavazadla nutno přes krkolomné hory přenášeti, zatížený člun přes divoké bystřiny přeplaviti, nebo 5—7 mil proti proudu táhnouti, hluboko kopati v zemi jako kost zmrzlé, ke spánku položiti se tam, kde koho noc překvapí, v letě brániti se zlým komárům a moskítům, ztřeštěně vrhati se do zpěněných vln hor-



ských peřejí a konečně po dlouhých osm měsíců snášeti nemilosrdnou zimu, která nad nullu nikdy nevystoupí, často ale klesne pod nullu i až na 80° Fahrenheita.

To vše učiní člověk pro trochu toho pozemského zlata, které mu slibuje pohodlný, požitkářský život. Onen nebeský pokrm však nechává ho často úplně chladným, ač mu zajišťuje život věčný. *•Amen, amen. pravím vám, nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě•*, píše sv. Jan (6, 54).

Božskému Spasiteli nebylo na tom dosti, že ustavičně chtěl zůstat mezi námi a denně na oltáři se za nás obětovati, ve své nekonečné lásce chtěl přijíti do našeho srdce a rozbít stánek v naší duši. To děje se ve svátosti sv. přijímání. Jest to možno, že tak mnozí se mu vyhýbají nebo jen zřídka přijdou? Co má nás pobádati, abychom často ke stolu Páně přistupovali?

## I.

*Bůh sám to chce.* To jest první důvod. *•Kdo z tohoto chleba jí, bude živ na věky.* (Jan 6. 52 a 59.) Z toho následuje: Kdo jím pohrdne, života míti nebude. Vždyť sám Kristus ujišťuje: *•Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.*• Kdo ale zůstává v Kristu, jako rato-  
lest při révě, nikdy neuschne, nikdy nebude odříznut a hozen ke spálení, nýbrž žíti bude v Kristu a nésti ovoce života a život věčný obdrží za od-

měnu. A dále řekl Pán: *»Kdo ji mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější«*. Neustále činí Kristus spásu naši závislou na sv. přijímání.

Mohla církev Kristem ustanovená mluvit jinak? Vždycky horlivě podporovala časté přijímání věřících; první křesťané přicházeli z vlastního popudu denně ku sv. přijímání, později každé neděle. Když však časem stálým přibýváním křesťanů původní horlivost přestávala, ustanovila církev trojí přijímání za rok. Roku 1215 vydáno bylo konečně čtvrté církevní příkázání, *že každý katolík nejméně jednou za rok a to v době velikonoční má se kajicně vyzpovídati a nejsv. Svátost Oltářní přijmouti. »Nejméně«*, praví 4. příkázání církevní. Církev přeje si vroucně, jak praví církevní sněm v Tridentě, aby věřící každé neděle, jsou-li přítomni mši sv., přistupovali také ke stolu Páně. Výroky církevního sněmu a pastýřskými listy papežů a biskupů bývají věřící vždy znovu ku sv. přijímání povzbuzováni. Nejdůrazněji činí to opět nynější sv. Otec Pius X. Týž důrazně žádá a si přeje, aby již útlá mládež zvykala sobě často přistupovati ke stolu Páně, poněvadž sv. přijímání jest jediným účinným prostředkem, který uchrání dítě před hříchem. Uposlechněme tohoto hlasu.

*Co nám říkají svatí a spravedliví?* Všichni s horoucí láskou toužili po sv. tomto pokrmu. *Sv. Kateřina Sienská* onemocněla bolem a touhou,

nemohla-li někdy jíti k sv. přijímání. *Sv. Magdalena de Pazzis* říkala, že by raději život ztratila, než vlastní vinou zanedbala sv. přijímání. Když *sv. František Saleský* zdržoval se v krajině kolem Ženevy, kde obracel Kalviny na víru katolickou, bylo mu konati dalekou a obtížnou cestu, aby mohl sloužiti mši svatou. Musil jíti přes dravý horský potok, přes který nevedla lávka, nýbrž položen byl toliko trám. Přes to nevynechal tento světec ani dne mši svatou a sv. přijímání. *Jenerál Gaston de Sonis* (zemřel 1887) poklekl v plné uniformě na ulici, šel-li kolem kněz s nejsvětější Svátostí k nemocnému. Jako mladý důstojník chodíval jednou v týdnu ke stolu Páně, jako jenerál — denně a súčastnil se každoročně, naposledy již o dřevěné noze — průvodu Božího Těla. *Arnošt princ Windisch-Grätz* přijímal od útlého mládí často sv. svátosti. Věděl, čím je mladý muž bez silné této opory. Ve vojenské akademii nebylo mu lehkým přání svému vyhověti; teprve v poledne mohl akademii opustiti. Co učinil? Zůstal každé neděle a každého svátku až do poledne lačným. Ve 12 hodin jel do města, vyzpovídal se a přijal Tělo Páně. Kolem 1 hodiny vracel se ke svým, aniž by slovem se zmínil o hrdinném svém sebezapírání.

Znal jsem chlapce, který měl otce ve věcech víry velmi lhostejného a vlažného. Nedovoloval synu svému choditi do kostela. Chlapec dobře znal druhé přikázání církevní, také slíbil při prvním

sv. přijímání, že často bude choditi ke stolu Páně. Proto odcházel každé neděle časně z rána tiše a nepozorovaně z domu, spěchal na mši svatou, při které jednou za měsíc přijal též Svátost Oltářní. Po té vrátil se domů, lehl do postele a vstal, když rodiče jej volali.

Zajímavé jest, co čteme ve zprávách missonářských v pohanských krajinách. V roce 1898 psal na př. jistý missonář z Afriky: »Jedenkráte přišel ke mně mladý muž se vyzpovídat. Když přijal sv. přijímání a vykonal zbožně své díkůčinění, přiblížil se ostýchavě ke mně a pravil: »Otče, ani nevíte, jak mi je nyní dobře. Nyní mne nemrzí, že jsem tři dny musil jíti a utratil 50 liber (120 korun), poněvadž za své nepřítomnosti v obchodě musil jsem si obstarati zástupce.« Jindy byla 1 hodina s půlnoci, přišel černochoch a pravil: »Učiň černé srdce mé zase bílým, ale rychle. Celou noc jsem utíkal, a měsíc stojí již hluboko. Nebudu-li v čas doma, budu za to svým pánem zbit!« Takových příkladů jest na tisíce. Několik hodin cesty musí často lidé nově na víru obráceni jíti ve sněhu a dešti, za bouře a nepohody, aby mohli přijmouti Tělo Páně. Při tom vydávají se přechoasto do nebezpečí, že budou pohany poznáni, potom mučení a snad i usmrceni. Jak zastydí se jedenkráte v den soudný před takovýmito hodnými křesťany mnohý z nás, který ze samého strachu, co by tomu řekli lidé, z pouhého pohodlí a lenivosti k sv. přijímání nechodí:

Kdyby nás všechno toto přikázání Páně a sv. církve, příklad svatých a spravedlivých osob, nemělo pohnouti k častému přijímání, *učiní to zajisté nesmírné poklady milosti, které sv. přijímání nám poskytuje.*

V Itálii žil zbožný malíř, Leonardo da Vinci. Již jedenkrát jsi o něm v této knize slyšel. Chtěl kdysi namalovati veliký obraz poslední večeře Páně. Nejprve maloval učedníky. Když však chtěl malovati božského Spasitele, opustila ho odvaha a malomyslně odložil štětec. Podobně jest mně v tomto okamžiku. Kdo chce vylíčiti, co Spasitel působí svou přítomností v duši člověka? Neboť *sv. přijímáním spojujeme se především co nejúžeji s Kristem.* Jeho božské srdce bije v chladném srdci našem, aby je roznítilo plamenem lásky své. Jako zrcadlí se v jasné hladině jezera nebe, slunce a čarovně krásné hvězdy, tak září duše Kristova v duši naší, že radost máme nad tím, nad čím Kristus radost má, že činíme jen to, k čemu on nás pobádá. Šťastnější jsme než Simeon, jenž Krista na rukou svých držeti směl, šťastnější než Jan, miláček Páně, jenž spočíval na srdci Kristově, neboť Ježíš přichází do našeho srdce a bydlí tam jako ve svatostánku.

Proto *rozmnožuje se v nás posvěcující milost.* Duše, oděná rouchem posvěcující milosti, jež jakoby ozářena zázračným světlem, stkví se v lesku nadpozemské krásy, Bůh sám vzhlíží na ni se za-

líbením. Sv. přijímáním rozmnožuje se posvěcující milost, t. j. krása duše se zvyšuje, ještě užší jest spojení s Bohem, ještě větší jest sláva, která v nebi se jí připravuje. S posvěcující milostí posiluje se i víra, rozmnožuje se naděje a rozněcuje láska.

Sv. přijímání *seslabuje zlé náklonnosti a posiluje naši lásku k Bohu*. Slyš slova Spasitelova: »Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.« (Mat. 11. 28.) »Jestliže někdo mezi vámi,« praví sv. Bernard, »nepocituje více tak silných záchvěvů hněvu, nenávisti, nečistoty a lakoty, poděkuj tělu a krvi Kristově a těš se, že toto zlo působením sv. přijímání bylo zhojeno.« Kdo častěji a hodně přijímá, ten vždy více odvrací se od zlého a tíhne k dobru, k Bohu. Co slunce z jara působí na zemi, to působí Kristus v duši; rozpouští led chladnosti a lhostejnosti; probouzí květy svaté zbožnosti a květiny vzácných ctností.

*Právě proto chrání sv. přijímání duši tím spíše před hříchy smrtelnými.* Neboť častější a hodně přijímání seslabuje ony náklonnosti, které nás dráždí ke hříchu, tlumí lásku ke světu a jeho marnosti. Také béře Bůh ty, kdož často s ním se spojují, ve zvláštní ochranu, chrání je před zkázou světa a vysvobozuje z různých nebezpečností, která hrozila jich nevinnosti. Zároveň odráží a maří nesjvětější Svátost útoky zlého nepřítele, plní duši zmužilostí a silou proti němu. »Jako oheň chrlicí

lvové odcházíme od stolu Páně, hrozni pro ďábla«, praví sv. Jan Zlatouústý. Když tázali se sv. Karla Boromejského, co zachovalo jej čistého a učinilo tak silného uprostřed zkažených studentů na universitě, odpověděl: »To učinila největší Svátost Oltářní, kterou jsem každé neděle a svátku přijímal.«

Abbé Ségur zemřel ve vysokém věku v Paříži. Téměř celý život svůj věnoval záchraně mládeže. Napsal zlatou knížečku o častém sv. přijímání (tuším že je přeložena i do češtiny!), ve které vypravuje, jak četní mladíci uprostřed Sodomu francouzského velkoměsta zůstali mravni a čistí, podobni stříbrným rybičkám, které ani ve špinavých vodách neztratí svého lesku. A prostředek, jehož použili, bylo — časté svaté přijímání.

Jestliže sv. přijímání, jež na těle mnohých světců činilo pravé zázraky, je uzdravovalo, nasycovalo atd., neměl by tento chléb života působiti zázračně i na duši, ji posilovati silou nepřemožitelnou proti všem pokušením a nebezpečím? Proto není jistějšího prostředku proti těžkému hříchu nad časté, hodné přijímání.

Z toho vysvítá samo sebou, že *sv. přijímání jest nám rukojmím budoucího zmrtvýchvstání, a budoucí blaženosti*. Ježíš jest vzkříšení a život. Vchází do naší duše a spojuje se s námi co nejúžeji. V tom spočívá záruka, že nás jedenkrát vzkřísí a povede k životu věčnému. Proto sám řekl: »Kdo

jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« (Jan 6, 55.)

Samozřejmě ovšem jest, že tyto zázračné účinky možno pozorovati jen u toho, kdo často a hcdně přijímá. Neboť, »kdo nehodně tento chléb jí a z kalicha pije, ten jí a pije sobě odsouzení, jelikož nerozsuzuje těla Páně.« (I. Kor. 11. 27—29.) »Zkusiž pak sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pij«; přístup s čistým srdcem, plným víry, pokory a touhy. Potom buď jist, že dostane se ti slíbených milostí.

## II.

*Různé jsou výmluvy, jimiž hledí katolík omluviti svoji vlažnost, svoji nechut k svatému přijímání. Jedni praví: „Nebudu přece horlivější, než sám papež. Žádá-li církev jen jedno přijímání za rok, musí se s tím spokojiti i kněz a nechati mne s pokojem.“*

Ovšem, církev žádá jen jedno sv. přijímání v době velikonoční. Ale to jest to nejmenší, co žádá; kdo ani toho nečiní, může z církve býti vyobcován. Proto stojí ve 4. přikázání: *alespoň jednou za rok* má každý katolík se vyzpovídati a jíti ke sv. přijímání.

Také církevní sněm Basilejský (1431) učí, že jest prospěšno, spasitelno a na výsost potřebno pro toho, kdo chce kráčetí ne nazpět, nýbrž ku předu, aby často důstojně a po náležité přípravě přistupoval ke svatému přijímání.



K tomu vybízejí důtklivě i všichni církevní učitelové. Církevní sněm Tridentský přeje si, aby věřící žili tak, aby *denně* mohli přijímati. »Římský katechismus« konečně dokládá: »Nedomnívejte se, věřící, že postačí, když jednou za rok přistoupíte ku stolu Páně, nikoliv, dbejte toho, aby *častěji* do roka se tak státi mohlo«. Tak tedy učí církev. Přeje si častější přijímání, ale jako dobrá matka nezavrhne ani ono dítě, které jest méně poslušné.

*Nemám času*, řekne jiný. Jest tomu skutečně tak? Kdyby božský Spasitel, vševědoucí Bůh, nyní před tebou stál a tázal se: Proč přicházíš tak zřídka ke mně? Měl bys také odvahu říci: Nemám času? Či nemáš času po celé hodiny baviti se svými přáteli, po celé hodiny činiti návštěvy, celé dny a týdny věnovati zábavě a vyražení? Jenom pro svého Boha nemáš ani půl hodiny nazbyt?

Řekni to raději otevřeně: času mne neschází, schází mi dobrá vůle, schází mi horlivost pro spásu mou, schází mi láska k Ježíši, který z lásky ke mně sestoupil s nebe, člověkem se stal a v nejsvět. Svátosti Oltářní jest přítomen. Hermann von Mallinckrodt, vůdce německých katolíků a bojovník pro právo a pravdu, musil denně vykonati obrovskou práci. Často musil jeti celou noc ve vlaku. Přes to měl vždy druhého dne tolik času, jíti ke sv. zpovědi a přijímání. Musil-li v předvečer svátku nebo neděle účastniti se ně-

jaké schůze, nejedl a nepil od 12. ničeho více, aby mohl ráno k sv. přijímání.

Jiný velký muž byl dr. Hendri Boissard. Poslední dny svého života strávil v Aix en Provence. Neunavně pracoval pro zájmy církve. Nebyl však takovým katolíkem, jaké shledáváme zvláště v zemích románských, kteří slovem a skutkem církve se zastávají, kteří v katolických spolcích a schůzích jsou horliví a čilí, mužové chvály a přece zas mužové hany — jsouť to mužové boje, ale ne modlitby, mužové slova, ale ne příkladu, katoličtí mužové, ale ne katolíci. Proč? Protože své náboženství nepěstují. Schází jim vnitřní duch a modlitba: *není je vidět, nebo aspoň zřídka ve zpovědnici a u stolu Páně*. Jich snaze schází pevná půda a proto i požehnání boží. Jak často končí odpadnutím od Boha a církve! Takovým nebyl Boissard. Slavený advokát, na slovo vzatý řečník, neunavný agitator pro věc boží a věc církve, čerpal všecku sílu svou ze sv. přijímání. Každého rána o hodině 6. dostavil se do farního kostela St. Jean a přijal s dojemnou zbožností Tělo Páně. Každý byl nadšen a hluboce dojat jeho zbožností. Když zemřel, promluvil nad jeho rakví sám arcibiskup města Aix, Gouthe-Soulard. Započal slovy: Ztrácíme Francouze bez bázně a hany, bystrého právníka a vynikajícího advokáta; ztrácíme jednoho z nejzmužilejších obránců církve, hodného a svatého křesťana, který nejen po katolicku

mluvil a psal, ale i po katolicku jednal a žil.«  
A francouzský tisk o něm napsal: »Zhasla v něm jasná hvězda vědy právnické.«

O ano, při dobré vůli najde člověk čas ke zpovědi a přijímání.

To jest zaměstnání nejdůležitější! Neboť kdo v životě častěji blíží se ke svému Spasiteli, toho neopustí Pán v hodině poslední.

Jak často jsme toho zažili: Ti, kdož pilně chodili k sv. přijímání, našli i při nepříznivých poměrech vždycky milost, že před svou smrtí mohli přijmouti svaté svátosti. Jiní, kteří zřídka ukázali se u stolu Páně, nemohli se vyzpovídati a přijímati, ač kněz v nejbližší blízkosti se nalézal.

*Nejsem hoden, abych častěji chodil ke stolu Páně,* říká třetí. Kdo je však hoden svého Pána a Boha, stvořitele nebes a země, do svého srdce přijímati? A čekáš-li dlouho, budeš pak hodnějším? Nebudeš pak upadat vždy hlouběji do hříchů a tak vždy nehodnějším svatého přijímání? Bereš-li věc vážně, chceš-li hodně přistupovati ke stolu Páně, choď často a dobře připraven. Neboť to jest první a nejdůležitější účinek sv. přijímání, že chrání člověka před smrtelným hříchem, se slabuje zlé náklonnosti a dává sílu a prospívání v dobrém.

*Ach co, praví čtvrtý, ti, co častěji se zpovídají a přijímají, nejsou lepší jiných, často i horší.* Dej pozor, abys neposuzoval opovážlivě

svého bližního. Pravda jest, že i ti, co často se zpovídají a přijímají, nejsou prosti chyb a slabostí jako jiní. Ale obyčejně to nejsou těžké a hrubé hříchy. Či připisují se těžké hříchy proti víře a mravům, proti životu a matjetku zpravidla na účet časté zpovědi a častého přijímání? Jistě ne. To jest však jisté, že lidé ty, kdož často chodí ke svátostem, bedlivěji pozorují, přísněji soudí, jich chyby zvětšují a nehledí na mnohé dobré vlastnosti, které vedle toho mají. Je-li však někde tomu skutečně tak, že přes časté přijímání mnozí těžce se prohřešují a pohoršení dávají, pak se zpovídají a přijímají špatně, nehodně, farisejsky, pokrytecky. Pak není tím vinno časté přijímání, nýbrž nehodné přijímání, které člověka časem učiní schopným ke každému zločinu. Teprve když Jidáš Iškariotský nehodně přijal Tělo Páně, spáchal zradu na Svém Pánu a Mistru a potom se oběsil.

*Časté přijímání, praví zase jiný, může býti dobré pro staré ženy, ale ne pro muže a veselé mladé lidi.* Když staříčkový polní maršálek Radecký u Verony připravoval se na smrt, podal mu Tridentický biskup Viccabona sv. přijímání. Vojevůdce, drže v ruce růženec, přijal je s vroucí zbožností. Hodinu po přijetí sv. svátostí volal nemocný biskupa opět k sobě; vztáhl ruce vstříc vcházejícímu a pravil se zářícím obličejem: Biskupská Milosti, o pojdte, abych vás objal. Takovou slast, jakou nyní pocífuji, když Krista jsem

přijal jako pokrm na dalekou cestu, nezažil jsem v celém životě. Přijímání v hodině smrti jest jistě odměnou za časté přijímání v životě. « Tak mluvil muž, voják, vojevůdce, Čech. Na universitě Lovanské stává od roku 1889 adorační spolek, jenž čítá 450 studentů; každého měsíce adorují půl hodiny a přijímají po té nejsvětější Svátost Oltářní. Podobný spolek nalezneme v Bruselu v Belgii, 500 universitních studentů jest členy.

Milliony katolických mužů a jinochů považují za největší štěstí a nejvyšší čest, když často mohou tento nebeský pokrm přijmouti. Odkud tedy tento fádni, bezbožný žvast, že svaté přijímání jest dobré pro staré ženy? To nejsvětější, co máme, ten nejjemnější důkaz božské lásky, tento zázračný pokrm, jemuž andělé v ustrnutí se klanějí, to má býti dobré pro staré ženy? Nezní to jako druhé rouhání? Či jest snad dvoje nebe: Jedno pro staré ženy a druhé pro muže a veselé mladíky? O nikoliv, jen *jedno nebe* jest, o kterém stojí psáno: »Království nebeské trpí násilí a kdož si je činí, uchvacují je;« t. j. ti, kdož se namáhají vyvarovati se zlého, kdož sílu svoji hledají před svatostánkem a u stolu Páně, budou spaseni. Všichni však, kdož žijí bezmyšlenkovitě ze dne na den, jichž zásada zní: Užij světa, žiješ jen jednou, kteří o Boha, církvev a její milostné prostředky se nestarají, budou z království božího na věky vyloučeni.

Ještě jednu námitku můžeme často slyšeti: »*Co by řekli lidé, kdybych tak často se zpovídal*

*a přijímal?* Možno, že tvoji soudruzi se ti vysmějí, ale jen ústy, v srdci svém mají úctu před tebou a buď ubezpečen, že brzo přestanou se smáti.

Jedenkrátě jedl mladý muž v hotelu u velikého stolu s důstojníky, úředníky a profesory. Před jídlem se pokřižoval a pomodlil. To bylo nápadné. Hosté se smáli a vtipkovali. »Jsem snad já předmětem posměchu?« tázal se mladý muž. »Ovšem,« odpověděl jeden důstojník, »kdo by se nesmál, když děláte tak směšné posuňky?« Mladý muž odpověděl klidně a vážně: »Pánové! Velmi málo zmužilosti jest potřebí k tomu ve společnosti s mnohými se vysmáti jinému, který veřejně koná svou povinnost. Mnohem větší odvahy však třeba, před celým stolem posměváčků svou víru bez bázně vyznati.« Vše stichlo. Mladý muž zúčastnil se potom bez všech rozpaků zábavy a rozhovoru a ukázalo se, že jest to muž všestranně vzdělaný, zkušený a duchaplný. Když po jídle se zase pomodlil, nikdo se nesmál. Všichni zachovali uctivé mlčení a když odcházel, přívětivě jej zdravili.

Tak každý, kdo nestaraje se o posměch lehkomyšlných lidí, klidně vykonává svou povinnost a dle svého přesvědčení žije, ve světě úctu si vynutí a svým příkladem jiné s sebou strhne.

Znal jsem jinocha, který každé neděle chodil k sv. přijímání, ale nikdy sám, často dvacet, až třicet mladíků s ním, povzbuzených jeho příkladem.

Ostatně jak ubohá to zbabělost, pro trochu posměchu vyhýbati se stolu Páně, Bohužel jest strach před lidmi *nejrozšířenější nemocí* přítomné doby, přemnoho katolíků jest jí uchváčeno; hanebná nemoc, muže a jinocha nedůstojná; zhoubná nemoc, překáží mnohým pilně se modliti, zachovávatí přikázání boží a církevní, přijímati častěji sv. svátosti, vyznávati veřejně a srdnatě víru — *uvrhuje nesčetné katolíky do věčného zatracení.* Proto pryč se strachem a bázni, žij v bázni boží! Neboj se lidí, kteří snad mohou uškoditi tvému tělu, ne však duši, boj se spíše toho, kdo i tělo i duši může zatratiti do pekelného ohně — to jest Bůh. Čím úžeji s ním nyní se spojíš, čím věrněji mu sloužíš, tím méně budeš se obávati soudu posledního. O těch pak, kteří úzkostlivě vyhýbají se stolu Páně, platí slova evangelia: »Pravím Vám, že žádný z těch, co pozváni byli, neokusí večeře mé,« t. j. všichni, kteří po čas svého života Spasitelem pohrdali, kteří za různými výmluvami a vytáčkami sv. přijímání zanedbali, kteří ze strachu před lidmi zanedbávali povinnosti své, budou vyloučeni od večeře, o které apoštol praví: »Žádné oko nevidělo, žádné ucho neslyšelo, a do srdce žádného člověka nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují.«

## VII. Doslov.

Největším a nejsilnějším nepřítelem víry není snad rozum, nýbrž zlá náruživost. Proti ní nechrání vědecké důkazy, nýbrž zbožné zvyky. Nej-

blahodárnějším zvykem jest uctívání nejsv. Svátosti Oltářní a časté její přijímání. Neboť tajemství oltářní jest chlebem života a souhrnem všech pravd naší víry. Kdo jest o přítomnosti Ježíše Krista ve Svátosti Oltářní přesvědčen, ten věří všem Pravdám božského zjevení: vtělení, božství Ježíše Krista, kněžství, církvi, milosti, poněvadž všecko toto s ní souvisí, právě tak jako jsoucnost boží, učení o nejsvětější Trojici, stvoření a nesmrtelnosti, které je jaksi předpokládají. Apologie nejsv. Svátosti Oltářní jest proto obranou víry katolické. Církev jest pevnost nepřemožitelná, do které se všichni lidé budou musit utéci, kteří budou chtít zachovati si drahocenný skvost víry své. *Citadellou této pevnosti jest však svatostánek. Nic na světě není s to, aby zastavilo onen hrozný proud nevěry tak jistě, jako úcta věřících k nejsvětější Svátosti Oltářní. Proto slavně panující papež Pius X., který jako věrný strážce stojí na vysokém cimbuří katolické pevnosti, dobře pozoruje nebezpečí se všad na církev se hrnoucí a jako apoštolové na rozbouřeném moři obrací se i on ke svátostnímu Kristu se slovy: »Pane, probud' se, hyneme!« Kristus ustane, a spatří-li miláčky své kolem sebe, zachránějí je všemocným slovem svým před věčným zahynutím. Proto, milý čtenáři, Krista věrně se drž! Uvažuj střízlivě a rozvážně o slovech, která v nepatrné této knížce jsi četl, živ v srdci svém tu starou víru a lásku k nejsvětější Svátosti Oltářní a Kristus bude tobě odplatitelem na věčnosti.*